

Інвестиційний гайд

Огляд програм фінансування та перспективних інвестиційних проектів в енергетиці

Січень 2025

РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ.

Програми фінансування та
інвестиційні проекти

Відмова від відповідальності

Інвестиційний гайд з розвитку енергетичного сектору, підготовлений KSE Institute спільно з Міністерством економіки України, Міністерством енергетики України, Офісом підтримки відновлення та реформ Міністерства енергетики України та KPMG в Україні, є інформаційним виданням, що фокусується на значних інвестиційних можливостях в сфері генерації та розподілу електроенергії, виробництва біогазів, а також представляє інформацію щодо потенційних джерел фінансування інвестиційних проєктів в цих сферах. Представлений аналіз має на меті надати розуміння потенційним інвесторам та банківськими установам щодо перспективних напрямків для інвестування, а ініціаторам проєктів щодо існуючих і ефективних механізмів підтримки інвестицій в енергетику України. Хоча ми вважаємо, що інформація, подана в цьому гайді, отримана

з надійних джерел, і було докладено всіх зусиль для забезпечення її точності, ми не можемо гарантувати її повноту та актуальність. Думки та погляди, висловлені в цьому гайді, відображають позиції KSE Institute на момент публікації. При посиланні чи цитуванні цього гайду слід зазначати належне джерело на KSE Institute, Міністерство енергетики України, Міністерство економіки України та KPMG в Україні. Читачам рекомендується винести власне судження та ретельно оцінити інформацію, представлену в цьому гайді, перед прийняттям будь-яких рішень. KSE Institute, Міністерство енергетики України, Міністерство економіки України, KPMG в Україні, їх керівники, співробітники та пов'язані сторони не несуть відповідальності за будь-які дії чи рішення, прийняті на основі змісту цього гайду, а також за будь-які втрати чи збитки, понесені внаслідок цього.

Подяка

Ми щиро дякуємо всім партнерам за спільну роботу, значний внесок і участь у створенні інвестиційного гайду з розвитку енергетичного сектору.

Ми також висловлюємо глибоку подяку нашим партнерам: Міністерству економіки України, Міністерству енергетики України, Офісу підтримки відновлення та реформ Міністерства енергетики України та KPMG в Україні за неоціненний внесок. Їхній досвід та відданість справі відіграли важливу роль у створенні інвестиційного гайду з енергетики, який слугуватиме джерелом знань та необхідної інформації для інвесторів, ініціаторів проєктів та зацікавлених сторін.

Окрему подяку висловлюємо українським банкам: Ощадбанк, ПриватБанк, Укресімбанк, Укргазбанк, Кредобанк, Укрсіббанк та Банк Львів за надану інформаційну та експертну підтримку.

Також окрему подяку висловлюємо українським компаніям, які надали експертизу та рекомендації щодо залучення інвестицій, базуючись на власному практичному досвіді.

Наша спільна співпраця у відображенні можливих програм фінансування енергетичного сектору, практичних рекомендацій до підготовки інвестиційних проєктів та структуруванні інвестиційних тизерів, включених до цього гайду, мала важливе значення для забезпечення точності, глибини та актуальності представленої інформації. Ми високо цінуємо вашу відданість справі економічного розвитку України та щиро вдячні за значний внесок у цю важливу ініціативу.

Щиро дякуємо за вашу непохитну підтримку та плідне партнерство!

Контакти:

Центр залучення фінансування та інвестицій, KSE Institute:

Федосеєнко Максим

Співкерівник Центру, керівник стратегічних проєктів
mfedoseienko@kse.org.ua

Сливинська Ольга

Співкерівниця Центру, директор з міжнародних відносин
oslyvynska@kse.org.ua

Вступне слово

Шановні колеги та партнери,

Міністерство енергетики України представляє вашій увазі посібник «Розвиток енергетичного сектору: Програми фінансування та інвестиційні проєкти». Цей документ є ключовим інструментом у нашій спільній роботі з відновлення та модернізації енергетичної галузі України.

Енергетичний сектор є основою економічного відродження нашої держави, особливо в регіонах, що постраждали від російської агресії. Ми усвідомлюємо, що відновлення зруйнованої енергетичної інфраструктури є не лише технічним завданням, але й можливістю для впровадження інноваційних рішень та переходу до сталого розвитку.

У цьому посібнику розглядаємо:

- Виклики та можливості розробки інвестиційних проєктів у післявоєнному контексті
- Перспективи впровадження відновлюваних джерел енергії для забезпечення енергетичної незалежності
- Механізми співпраці між Урядом, приватними інвесторами та місцевими громадами

Наша мета - створити стабільне та сприятливе середовище для інвестицій, яке забезпечить не лише відбудову, але й стале економічне зростання. Ми переконані, що спільними зусиллями ми зможемо перетворити виклики на можливості та збудувати міцний фундамент для енергетичної безпеки України.

Запрошуємо вас до активної участі у розбудові енергетичного майбутнього нашої держави.

**З повагою,
Міністерство енергетики України**

Вступне слово

Енергетичний сектор має фундаментальне значення для економіки країни, адже від його стабільної роботи залежать тисячі підприємств і добробут кожного українця. Це один з ключових сегментів економіки, який забезпечує стійкість та економічне зростання. Тому відновлення та модернізація енергетичної системи - це ключовий пріоритет, який об'єднує зусилля Уряду, наших міжнародних партнерів та українського бізнесу.

Пріоритет відновлення енергетики закріплено і в програмі Ukraine Facility від Європейського Союзу, національним координатором якої є Міністерство економіки України. Програма включає заходи для покращення умов ведення бізнесу, визначені у Плані України, а також можливості для фінансування приватних та державних проєктів в рамках механізму Ukraine Investment Framework (Pillar II) обсягом €7.9 млрд. Фінансування проєктів в енергетиці забезпечується через інструменти міжнародних фінансових організацій, а також українських банків-партнерів.

Ми прагнемо надати чіткі рекомендації бізнесу, які можуть допомогти залучити необхідне фінансування для розробки та втілення інвестиційних проєктів. Цей посібник стане в пригоді як компаніям, що працюють над зміцненням енергетичної сфери держави та забезпеченням власних потреб у енергетичних ресурсах, так і потенційним інвесторам, які знаходяться в пошуку готових інвестиційних проєктів.

Для цього посібник пропонує практичні рішення для фінансування проєктів з генерації та зберігання електроенергії, підвищення енергоефективності та інших напрямів роботи. Він також розкриває інформацію про значний інвестиційний потенціал енергетичного сектору, а також приклади конкретних проєктів з високим ступенем підготовки.

Сподіваємося, у посібнику ви зможете знайти потрібну інформацію для втілення власних проєктів і зробити вагомий внесок в досягнення енергетичної стійкості та відновлення економіки України.

**З повагою,
Міністерство економіки України**

Зміст

ПОДЯКА	3
ВСТУПНЕ СЛОВО	5
Міністерство енергетики України	5
Міністерство економіки України	6
ЗМІСТ	7
АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ	8
РОЗДІЛ 1. Сектор електроенергетики в умовах війни: критичні наслідки та напрями відновлення	10
1.1. Поточний стан енергосистеми	11
1.2. Перспективи розвитку генерації електроенергії	13
РОЗДІЛ 2. Вдосконалення законодавчої бази для залучення інвестицій у виробництво електроенергії	15
РОЗДІЛ 3. Джерела фінансування проєктів в енергетиці	20
3.1. Програми фінансування від EFl та напрями проєктів в енергетичному секторі	22
3.2. Програми фінансування від українських банків для енергетичного сектору	24
3.3. DFl, які фінансують проєкти в енергетичному секторі	36
РОЗДІЛ 4. Практичні рекомендації з підготовки інвестиційних проєктів	39
РОЗДІЛ 5. Інвестиційні можливості в енергетичному секторі	44
5.1. Загальний перелік інвестиційних проєктів	45
5.2. Приклади перспективних проєктів	46
5.3. Приклади профайлів проєктів із високим ступенем готовності	50

Абревіатури та скорочення

АЕС	Атомна електростанція
АТ	Акціонерне товариство
БП	Банківський продукт
ВДЕ	Відновлювані джерела енергії
ВЕГ	Відновлювальна енергогенерація
ВЕС	Вітрова електростанція
ВЕУ	Вітрова електрична установка
ВПО	Внутрішньо переміщені особи
ГАЕС	Гідроакумулювальна електростанція
ГЕС	Гідроелектростанція
ДП	Державне підприємство
ЕЕ	Енергоефективність
ЕКА	Експортно-кредитне агентство
ЕСКО	Енергосервісна компанія
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄІФ	Європейський інвестиційний фонд
ЄС	Європейський Союз
ЖБК	Житлово-будівельний кооператив
ЗВВР	Зона високого воєнного ризику
КБ	Корпоративний бізнес
КВСС	Комбінована вітро-сонячна генеруюча система
КМУ	Кабінет Міністрів України
ЛЕП	Лінія електропередачі
ММСБ	Мікро-, малий та середній бізнес
ММСП	Мікро-, малі та середні підприємства
МСБ	Малий та середній бізнес
МСП	Малі та середні підприємства
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності
НБУ	Національний банк України
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
ПАТ	Приватне акціонерне товариство
ПВЗВТ	Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі
ПРООН	Програма розвитку ООН
СБМКС	Середній бізнес, органи місцевого самоврядування (муніципалітети), суб'єкти господарювання комунального сектору економіки
СЕС	Сонячна електростанція

ТЕО	Техніко-економічне обґрунтування
УЗЕ	Установки зберігання енергії
ФОП	Фізична особа-підприємець
ФРП	Фонд розвитку підприємництва
АС	Alternating current (Змінний струм)
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BSTDB	Black Sea Trade and Development Bank
CBA	Cost-Benefit Analysis (Аналіз витрат та вигід)
DC	Direct Current (Постійний струм)
DDGS	Dried Distillers Grains with Solubles (Висушені зернові відходи з розчинними компонентами)
DFC	U.S. International Development Finance Corporation
DFI	Development financial institutions
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization (Прибуток до вирахування процентів, податків та амортизації)
EFI	Eligible Financial Institutions (Відповідні фінансові установи)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Європейський фонд для Південно-Східної Європи)
ENTSO-E	European Network of Transmission System Operators for Electricity (Європейська мережа операторів системи передачі електроенергії)
ESG	Environmental, Social, and Governance (Екологічні, соціальні та управлінські фактори)
ESIA	Environmental and Social Impact Assessment (Оцінка впливу діяльності компанії на навколишнє середовище за міжнародними стандартами)
GGF	Green Growth Fund (Фонд зеленого зростання)
IFC (МФК)	International Finance Corporation (Міжнародна фінансова корпорація)
IFI (МФО)	International financial institutions (Міжнародні фінансові організації)
IRR	Internal rate of return (Внутрішня норма рентабельності)
ISA	International Standards on Auditing (Міжнародні стандарти аудиту)
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau Development Bank
KSE	Kyiv School of Economics (Київська школа економіки)
LNG	Net Present Value (Чиста приведена вартість)
NPV	Net Present Value (Чиста приведена вартість)
REMIT	Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency (Регламент про цілісність та прозорість оптового енергетичного ринку)
ROI	Return On Investment (Рентабельність інвестицій)
SPV	Special-purpose vehicle (Спеціальна проектна компанія)
UIF	Ukraine Investment Framework
UIRD	Ukrainian Index of Retail Deposit Rates (Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб)
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
URC	Ukraine Recovery Conference (Міжнародна конференція з питань відновлення України)
USAID	United States Agency for International Development (Агентство США з міжнародного розвитку)

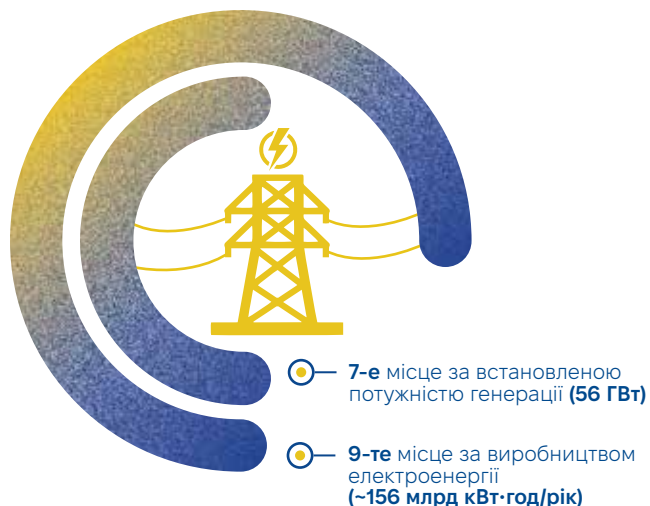

РОЗДІЛ 1

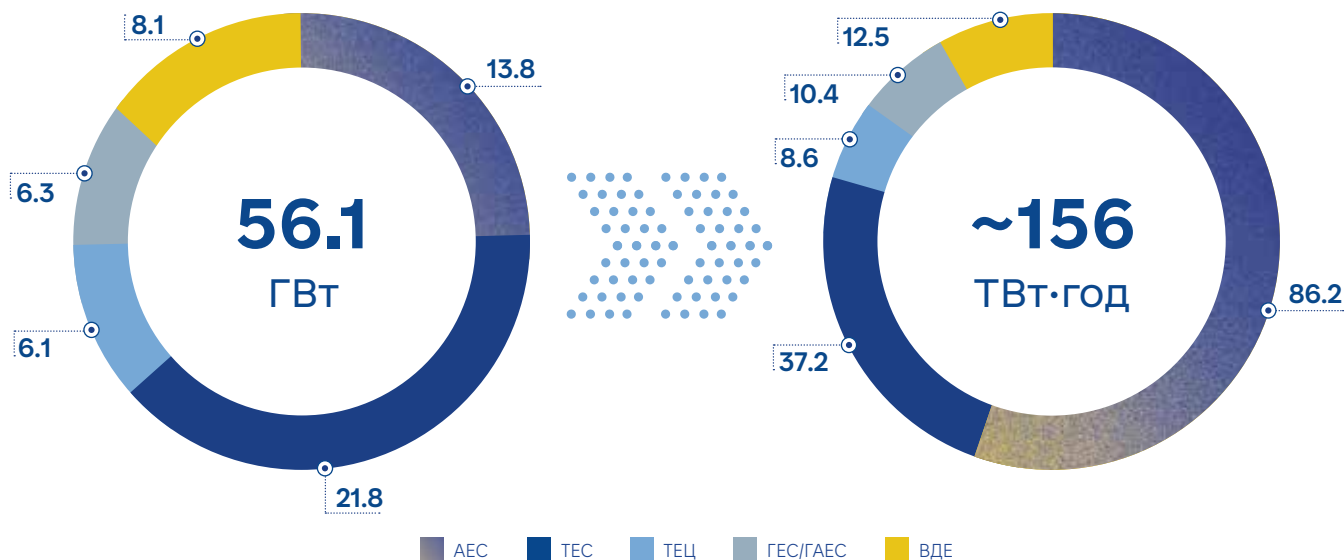
Сектор електроенергетики в умовах війни: критичні наслідки та напрями відновлення

1.1. Поточний стан енергосистеми

До повномасштабного вторгнення енергосистема України була однією з найбільших серед країн Європи та займала 9 місце за обсягами виробництва електроенергії – близько 156 млрд кВт·год на рік. Основу українського енергоміксу складала атомна генерація – 13.8 ГВт або 24.6% потужностей, яка забезпечувала понад 55% виробництва електроенергії у 2021 році. Значну роль відігравала теплова генерація з використанням вугілля та природного газу – 27.9 ГВт або 49.8% встановленої потужності, яка забезпечувала 29.1% генерації. Відновлювальні джерела енергії динамічно розвивались – у 2021 році встановлені потужності ВДЕ становили 8.1 ГВт або 14.4% потужностей, а обсяги виробництва електроенергії ВДЕ склали 8.1% від всієї генерації.

Встановлена потужність (ГВт) та виробництво електроенергії (ТВт·год) у 2021 році

Енергетичний сектор України зазнав одних з найбільших втрат внаслідок війни, зокрема через масовані обстріли та руйнування об'єктів генерації електроенергії. Станом на вересень загальні втрати генеруючих потужностей лише у

2024 році внаслідок російських атак, що розпочалися в березні, перевищили 9 ГВт. Росіянами було окуповано близько 18 ГВт генерації, включно з ГЕС, ТЕС, ВДЕ та найбільшою в Європі атомною електростанцією – Запорізькою АЕС (6 ГВт).

\$16.1 млрд

Прямі збитки енергетичного сектору України через повномасштабне вторгнення росії

\$50.5 млрд

Потреби у відновленні енергетичного сектору, що передбачають повну реконструкцію зруйнованих об'єктів за принципом «Відбудувати краще, ніж було»

Детальна інформація щодо руйнувань в енергетичному секторі України внаслідок повномасштабного вторгнення росії станом на травень 2024 року представлена в аналітичному звіті KSE за посиланням https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/06/KSE_Vpliv-vii--ni-na-energetiku-UA-1.pdf

На сьогоднішній день у виробництві електроенергії в Україні переважають АЕС, які генерують стабільні обсяги електроенергії, та ВДЕ, які залежать від погодних умов, добових коливань та пори року. **Такий енергетичний мікс не забезпечує балансування генерації (пропозиції) та споживання (попиту) з урахуванням добових та сезонних коливань, що значно збільшує ризики розбалансування енергетичної системи.** Раніше саме теплова та

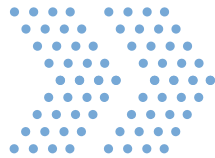
гідрогенерація виконувала роль стабілізатора, дозволяючи пройти пікові навантаження. Тепер Україні для покриття дефіциту доводиться покладатися на імпорт електроенергії з ENTSO-E – Європейської мережі операторів системи передачі електроенергії або балансувати споживання за допомогою відключень електроенергії. Це є одним з головних викликів, які потребують вирішення.

ВИКЛИК:

Балансування енергосистеми з урахуванням сезонних та добових коливань, а також регулярних масованих атак росіяян

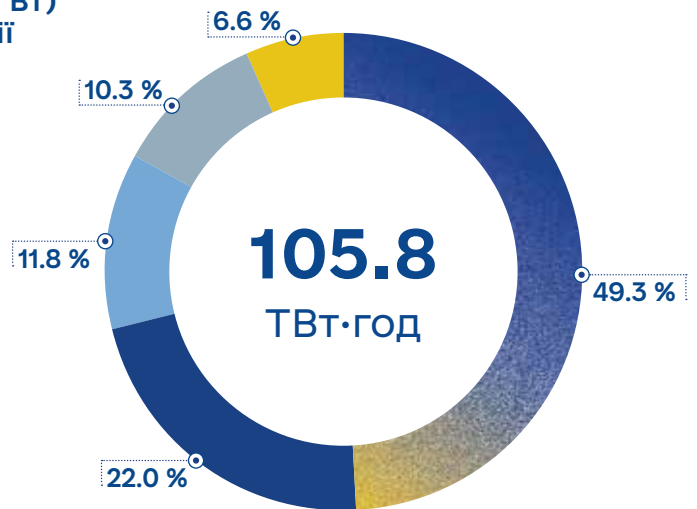
Загальна доступна встановлена потужність (ГВт) та структура виробництва електричної енергії (ТВт·год), 2023

≈18
ГВт

■ АЕС ■ ТЕС ■ ГЕС/ГАЕС ■ ВДЕ ■ ТЕЦ і блок станції

Джерело: публічні дані НКРЕКП

Незважаючи на те, що бойові дії тривають, та енергетичний сектор залишається однією з головних цілей військової агресії росії, Україна проводить **наймасштабнішу за всю історію незалежності ремонтну кампанію на енергетичних об'єктах та вводить в експлуатацію нові об'єкти генерації.**

Подальше відновлення енергетичного сектору України має стати фундаментом для розвитку економіки держави загалом. Ключем до цього буде повна **інтеграція енергетичних ринків України з європейськими та залучення іноземного приватного капіталу в український енергетичний сектор.** Уряд та приватний сектор разом з міжнародними партнерами концентрують зусилля на відновленні та розвитку енергетичної інфраструктури:

- Протягом 2022 року побудовано близько 312 МВт нових потужностей ВДЕ, у 2023 році введено у роботу близько 350 МВт (сонячні, вітрові електростанції, а також біогазові та малі гідроелектростанції);

- У 2023 році ДТЕК інвестував близько \$300 млн в енергетичну інфраструктуру, а USAID надала \$475 млн екстреної допомоги для зміцнення енергетичного сектору України;

- Під час Міжнародної конференції з відновлення України URC-2024 у Берліні укладено 12 угод про співпрацю з фінансовими установами та енергетичними компаніями, зокрема меморандуми про взаєморозуміння з Siemens Energy AG, Deutsche Bank AG, GE Vernova, Voith Hydro та українськими компаніями для розбудови виробництва та постачання енергетичного обладнання². Додатково було ухвалено кілька важливих рішень для підтримки енергосистеми України³:

- \$824 млн та €30 млн на підтримку енергетичної інфраструктури від США та Німеччини відповідно;
- додатковий грант у розмірі \$47 млн на закупівлю теплового обладнання для м. Харкова, включаючи 1000 генераторів та сонячні батареї від Світового банку.

¹ - <https://www.kmu.gov.ua/news/herman-halushchenko-ukrainska-enerhetyka-naroshchuie-potuzhnosti-vde-i-stane-klimatychno-neitralnoiu>

² - <https://www.mev.gov.ua/novyna/urc-2024-za-koordinatsiyi-minenerho-ukladeno-12-uhod-pro-spivpratsyu-z-partneramy-dlya>

³ - <https://www.kmu.gov.ua/news/na-konferentsii-z-vidnovlennia-ukrainy-bulo-ukladeno-bilshe-100-mizhnarodnykh-uhod-premier-ministr>

1.2. Перспективи розвитку генерації електроенергії

Попри складну ситуацію в енергосистемі України через злочинні російські атаки і спричинені ними руйнування, Україна працює над тим, щоб забезпечити споживачів електроенергією зараз та в майбутньому. Під час війни Україна виконує міжнародні зобов'язання та не відмовляється від своїх кліматичних цілей. Зелене відновлення в енергетиці має на меті створення нової архітектури енергосистеми, в основі якої - **сталість, принципи зеленого переходу, доступність енергії**.

Важливим елементом побудови сталої та стійкої енергосистеми є **розвиток розподіленої генерації**, яка зменшує залежність енергосистеми від централізованих електро- та теплопостачальників, які є вразливими до атак ворога. Крім того виробництво енергії ближче до місця споживання мінімізує втрати електроенергії та тепла під час транспортування, що робить енергопостачання ефективнішим.

Під час війни **атомна генерація** показала свою важливість та відіграє системоутворюючу роль для енергетичної системи України. Попри триваючі атаки на енергетичну інфраструктуру за допомогою ракет та дронів, атомні електростанції не зазнають безпосередніх обстрілів. Станом на другу половину 2024 року атомна генерація виробляє близько 60% електроенергії в Україні і є базовою генерацією.

Україні потрібно вже зараз реалізовувати проекти розбудови атомної енергетики, щоб забезпечити зростаючі потреби в доступній і низьковуглецевій енергії під час відбудови економіки після перемоги.

Разом з тим, одним із найперспективніших напрямів розвитку вітчизняної енергетики є збільшення потужностей ВДЕ, оскільки це не тільки сприяє зеленому переходу економіки України, але й одночасно підвищує енергетичну безпеку та стійкість всієї енергосистеми. Додатково, ВДЕ є важливими для поступової інтеграції енергетичного ринку з ринком ЄС ("EU Green Deal"), що передбачає пріоритизацію виробництва зеленої енергії, та при цьому скорочує викиди CO2 в рамках пакету "Fit for 55"⁴.

У 2024 році Урядом схвалено Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року⁵ і Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року⁶, якими передбачається, зокрема, досягнення частки ВДЕ у структурі валового кінцевого енергоспоживання не менше 27% у 2030 році.

Відповідно до Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року, Україна планує збільшити загальні потужності ВДЕ на 21.1 ГВт встановленої потужності, а саме:

⁴ - <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal>

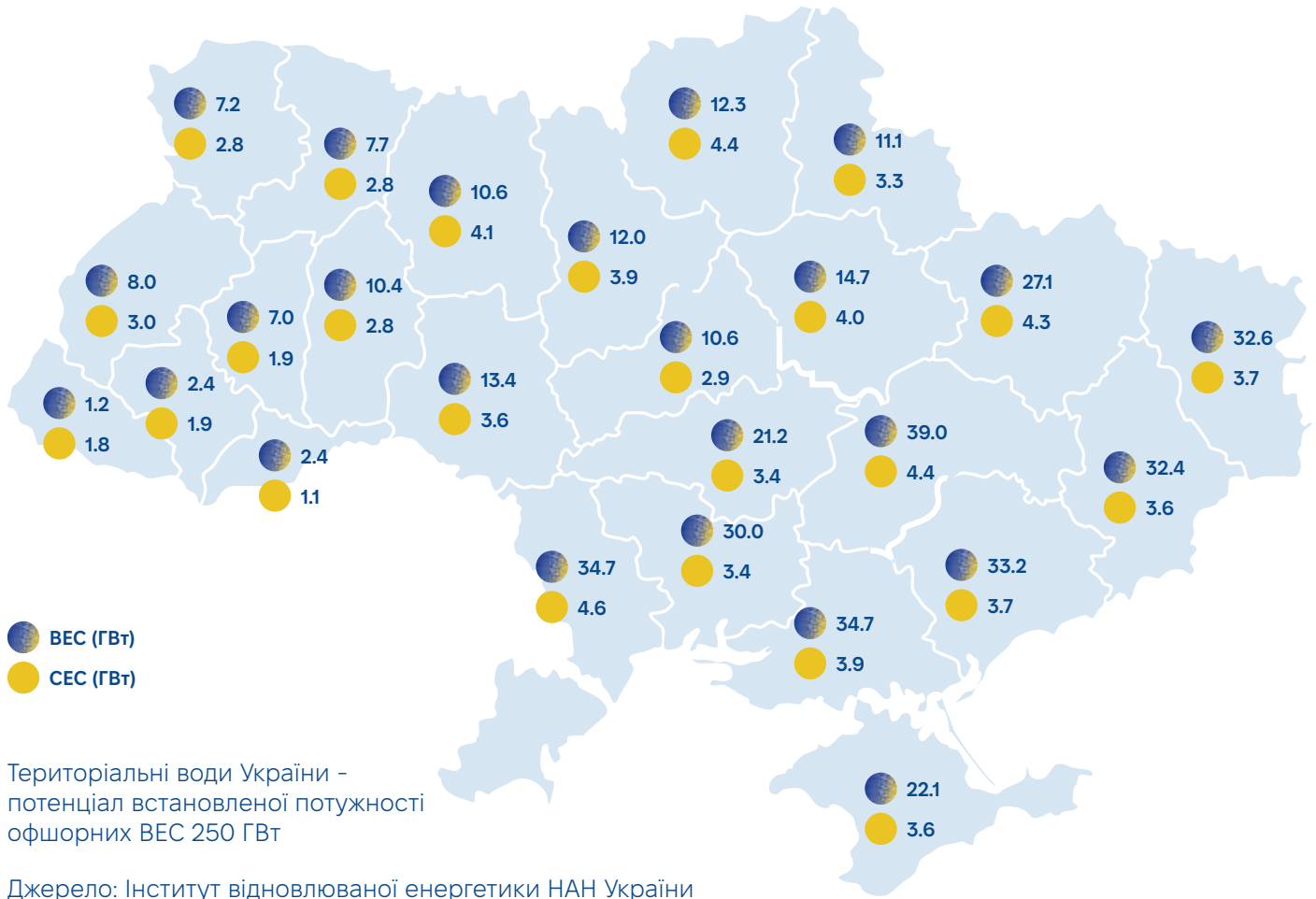
⁵ - <https://me.gov.ua/Documents>

⁶ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D1%80#Text>

Україна – одна з найперспективніших країн Європи для розвитку ВДЕ – **потенціал будівництва ВДЕ на всій території України складає понад 750 ГВт встановлених потужностей⁷:**

- понад 83 ГВт для сонячних електростанцій;
- та понад 680 ГВт для вітрових електростанцій.

Географія енергетичного потенціалу ВДЕ

Цих потужностей достатньо для виробництва понад 2,200 ТВт·год електроенергії щороку, що дорівнює ~80% річного споживання електроенергії всіма країнами ЄС. Це робить Україну важливою для

забезпечення зеленого переходу ЄС та декарбонізації європейської економіки за рахунок експорту зеленої енергії та зеленого водню.

⁷ - <https://www.ive.org.ua/wp-content/uploads/atlas.pdf>

РОЗДІЛ 2

Вдосконалення законодавчої бази для залучення інвестицій у виробництво електроенергії

Вдосконалення законодавчої бази для залучення інвестицій у виробництво електроенергії

Протягом останніх років в Україні було прийнято ряд законодавчих змін для підвищення інвестиційної

привабливості проектів з будівництва генеруючих потужностей та спрощення їх реалізації.

01

У 2023 році Верховною Радою України було прийнято **Закон України від 30 червня 2023 р. № 3220-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та “зеленої” трансформації енергетичної системи України”,**

основною метою якого є удосконалення умов розвитку відновлюваної енергетики в Україні. Законом було запроваджено ряд **нових механізмів підтримки розвитку відновлюваної енергетики на ринкових та конкурентних засадах:**

Запроваджено можливість укладання довгострокових прямих договорів купівлі-продажу електричної енергії між ВДЕ виробником та споживачем, електропостачальником або трейдером, так званих Corporate PPA's

(стаття 9-5 Закону України “Про ринок електричної енергії”). Зазначені договори є віртуальними фінансовими договорами та передбачають можливість довгострокової фіксації ціни на вироблену електричну енергію об'єктами ВДЕ. Фізичні купівля та продаж електричної енергії здійснюються окремо на різних сегментах ринку, водночас між

контрагентами відбувається взаємозалік у грошових коштах за моделлю контрактів на різницю. Тобто, якщо ціна електричної енергії на ринку менше визначеної у договорі, споживач сплачує різницю виробнику з ВДЕ, якщо навпаки, виробник з ВДЕ компенсує різницю споживачу.

Зпроваджено механізм видачі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, та визначено НКРЕКП уповноваженим органом з видачі гарантій походження.

стаття 9-7 Закону України “Про альтернативні джерела енергії”. Створення системи видачі гарантій походження електричної енергії та забезпечення їх визнання в країнах Європейського Союзу є актуальним для споживачів, насамперед експортерів, з огляду на майбутнє запровадження механізму регулювання викидів вуглецю на кордоні з Європейським Союзом (СВАМ), а також для ефективного виконання прямих договорів.

Урядом затверджено Порядок видачі гарантій походження, а також Порядок визначення екологічної цінності електричної енергії з ВДЕ. З жовтня 2024 року реєстр гарантій походження успішно працює, видані перші гарантії походження та відбуваються торги ними. Середня ціна гарантії походження становить близько 13 грн за 1 МВт-год.

Удосконалено механізм проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, так званих “зелених” аукціонів, з урахуванням провідного світового досвіду

(стаття 9-3 Закону України “Про альтернативні джерела енергії”). Запроваджено модель контрактів на різницю замість фіксованого тарифу, а також спрощено перелік документів для участі у аукціоні.

згідно Порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки⁹.

Переможці аукціонів отримуватимуть довгостроковий контракт із ДП “Гарантований покупець” строком на 12 років. Максимальна цінова пропозиція учасника аукціону для СЕС та ВЕС з 2025 року становитиме 8 євроцентів за 1 кВт-год, а для інших видів ВДЕ (біомаса, біогаз, малі ГЕС) – 12 євроцентів за 1 кВт/год. Аукціони проводитимуться

Урядом було оголошено про проведення пілотних аукціонів вже у 2024 році, загальною потужністю 110 МВт, з яких 11 МВт з енергії сонця, 88 МВт з енергії вітру та 11 МВт з інших джерел енергії. Першим відбувся аукціон на 11 МВт з інших джерел енергії, на який з'явилося 2 учасники. Уряд до кінця 2024 року має схвалити рішення про проведення аукціонів у 2025 році та визначення обсягів квот на 2026-2029 роки.

Створено умови для залучення інвестицій у відновлювані джерела енергії на стороні споживача, зокрема через запровадження механізму самовиробництва, так званої моделі Net Billing

(стаття 9-6 Закону України “Про альтернативні джерела енергії”). Побутові та непобутові споживачі мають право набути статусу активного споживача та встановлювати генеруючі установки та/або установки зберігання енергії для покриття власного споживання з можливістю продажу надлишків електричної енергії електропостачальнику на ринкових засадах.

Зазначені ринкові моделі підтримки сприятимуть залученню інвестицій у нові проекти відновлюваної

енергетики.

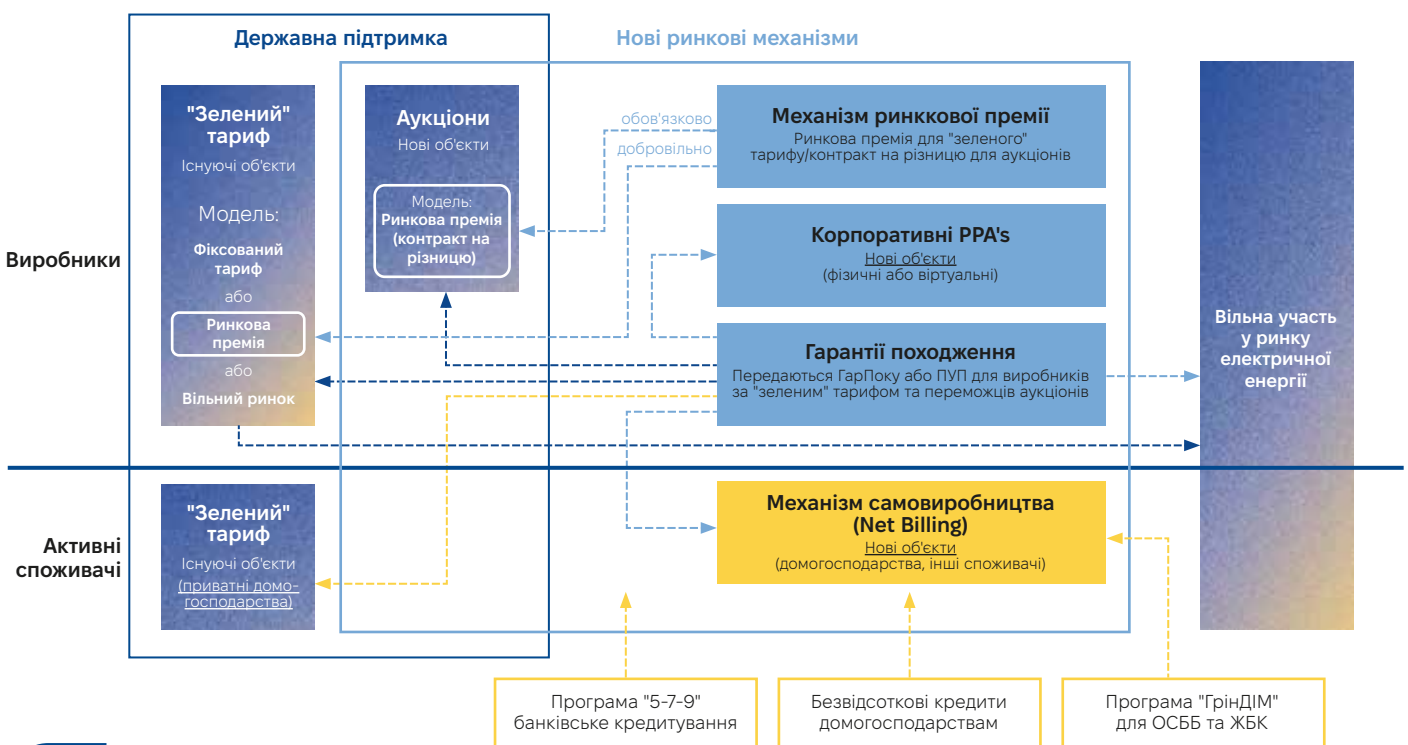
В той же час, існуючим об'єктам ВДЕ, які отримали підтримку за моделлю “зеленого” тарифу, надано можливість виходити із балансуєючої групи гарантованого покупця, здійснювати самостійний продаж електричної енергії¹⁰ на ринку електричної енергії та отримувати ринкову премію (модель feed-in premium). Відповідні зміни були імплементовані постановою НКРЕКП¹¹.

Напрацювання механізму вирішення проблем з заборгованістю, яка виникла у Гарантованого Покупця перед виробниками за «зеленим» тарифом.

Зокрема, планом Ukraine Facility 2024-2027 передбачено усунення причин формування поточної заборгованості шляхом розроблення Дорожньої карти процесу відокремлення надбавки

на відновлювану енергію від тарифу на передачу та подальшої лібералізації/реформування енергетичного ринку.

Спрощення та стимулювання реалізації проектів розподіленої генерації

02

Цілеспрямовані руйнування енергетичної інфраструктури державою-агресором призвели до недостатності генеруючих потужностей та обумовили необхідність перегляду планів розвитку енергетичного сектору України. Так, Уряд у липні 2024 року затвердив **Стратегію розвитку**

розподіленої генерації на період до 2035 року¹².

Вказана Стратегія передбачає шляхи та заходи розвитку розподіленої генерації, визначаючи суб'єктів господарювання приватної форми власності як основну групу для її реалізації.

⁹ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1175-2019-%D0%BF#Text>

¹⁰ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-2024-%D1%80#Text>

¹¹ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0641874-19>

¹² - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-2024-%D1%80#Text>

У 2024 році для розвитку розподіленої генерації в Україні, зокрема приватними інвесторами, було імплементовано **ряд важливих законодавчих та організаційних кроків:**

Надання податкових¹³ та митних¹⁴ пільг під час ввезення на територію України енергетичного обладнання;

Спрощення умов будівництва та/або розміщення газопоршневих та газотурбінних установок, зокрема когенераційних¹⁵, а також процедури проходження оцінки впливу на довкілля¹⁶;

Спрощення процедури закупівель обладнання, підключення до систем розподілу¹⁷, газорозподільних мереж¹⁸ та теплових мереж¹⁹;

Створено законодавчу базу та оголошено про проведення довгострокових спеціальних аукціонів для закупівлі допоміжних послуг (різних видів резервів) з укладенням договору на 5 років з фіксованою ціною з прив'язкою до євро²⁰.

15 серпня Укренерго провело довгостроковий спеціальний аукціон на закупівлю послуг з резервів підтримки частоти, 11 переможців фінансово прогарантували будівництво 99 МВт генерації, яка має почати працювати до жовтня 2025 року. Також 22 серпня

Укренерго провело аукціон на послуги з автоматичного резерву відновлення частоти, на якому було розподілено 240 МВт резервів на послугу завантаження, що становить 41% від необхідного обсягу та 260 МВт симетричного резерву, що становить 62% від потреби²¹.

Оголошено про проведення конкурсу на будівництво генеруючих потужностей в обсязі 700 МВт та визначено його умови²². Конкурс проводитиметься згідно з порядком, затвердженим КМУ²³.

У Верховній Раді України зареєстровано та прийнято у першому читанні законопроект щодо спрощення умов ведення господарської діяльності №11392 від 02.07.2024²⁴, який очікує на друге читання. **Законопроект розроблено з метою суттєвого спрощення умов ведення господарської діяльності у частині:**

Приєднання замовників до електричних, газових, теплових мереж та мереж централізованого водопостачання;

Істотне зменшення витрат часу замовників на приєднання, усунення бар'єрів в процедурі приєднання до інженерних мереж;

Започаткування процесу створення загальнонаціональної геодезичної інформаційно-технічної системи з доступною інформацією про всі інженерні мережі;

Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

Забезпечення захисту прав замовників послуг з приєднання щодо отримання цих послуг належної якості в стислі терміни за обґрунтованою вартістю.

¹³ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3853-20#n2>

¹⁴ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3854-20#n2>

¹⁵ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2023-%D0%BF#Text>

¹⁶ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#n12>

¹⁷ - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352874-22#n13>

¹⁸ - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0355874-22>

¹⁹ - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1823874-23#n10>

²⁰ - <https://www.nerc.gov.ua/storage/app/uploads/public/667/d19/6fd/667d196fd62b6077612409.pdf>

²¹ - <https://ua.energy/dopomizhni-poslugy/#1724134294973-419ecfbb-7d12>

²² - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756-2024-%D1%80#Text>

²³ - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2019-%D0%BF#n42>

²⁴ - <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44521>

З метою вирішення проблемних питань ринку електричної енергії та інтеграції з ЄС підготовлено законопроект щодо **об'єднання ринків електричної енергії України та Європейського Союзу** №12087 від 02.10.2024²⁵ з метою формування загальноєвропейських об'єднаних спотових ринків

електричної енергії – ринків «на добу наперед» та внутрішньодобових ринків, а також створення єдиного балансуєчого ринку для впровадження обмінів балансуєчими послугами через загальноєвропейські платформи. Таке об'єднання ринків сприятиме підвищенню ліквідності на ринку.

Крім того, для покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії розробляється законопроект для забезпечення **відкриття певними учасниками ринку поточних рахунків із спеціальним режимом використання** та можливості

запровадження відповідного алгоритму розподілу коштів з таких рахунків та посилення відповідальності за несанкціонований відбір електричної енергії. Наразі цей законопроект №11301-д від 18.07.2024 очікує на друге читання.

На додаток, державою були здійснені істотні кроки щодо імплементації Регламенту про REMIT – це набір європейських правил та практик, який спрямований на попередження зловживань на оптових енергетичних ринках та який передбачає відповідальність за маніпуляції учасників оптових енергетичних ринків. Це дозволяє регулятору

здійснювати нагляд за ринком, у тому числі шляхом прийняття всіх необхідних вторинних законодавчих актів та впровадження організаційних, ІТ-вимог та вимог щодо захисту даних. Зокрема, регулятор створив Реєстр учасників оптового енергетичного ринку та прийняв ряд підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на імплементацію.

²⁵ - <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44974>

²⁶ - <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44584>

РОЗДІЛ 3

Джерела фінансування проєктів в енергетиці

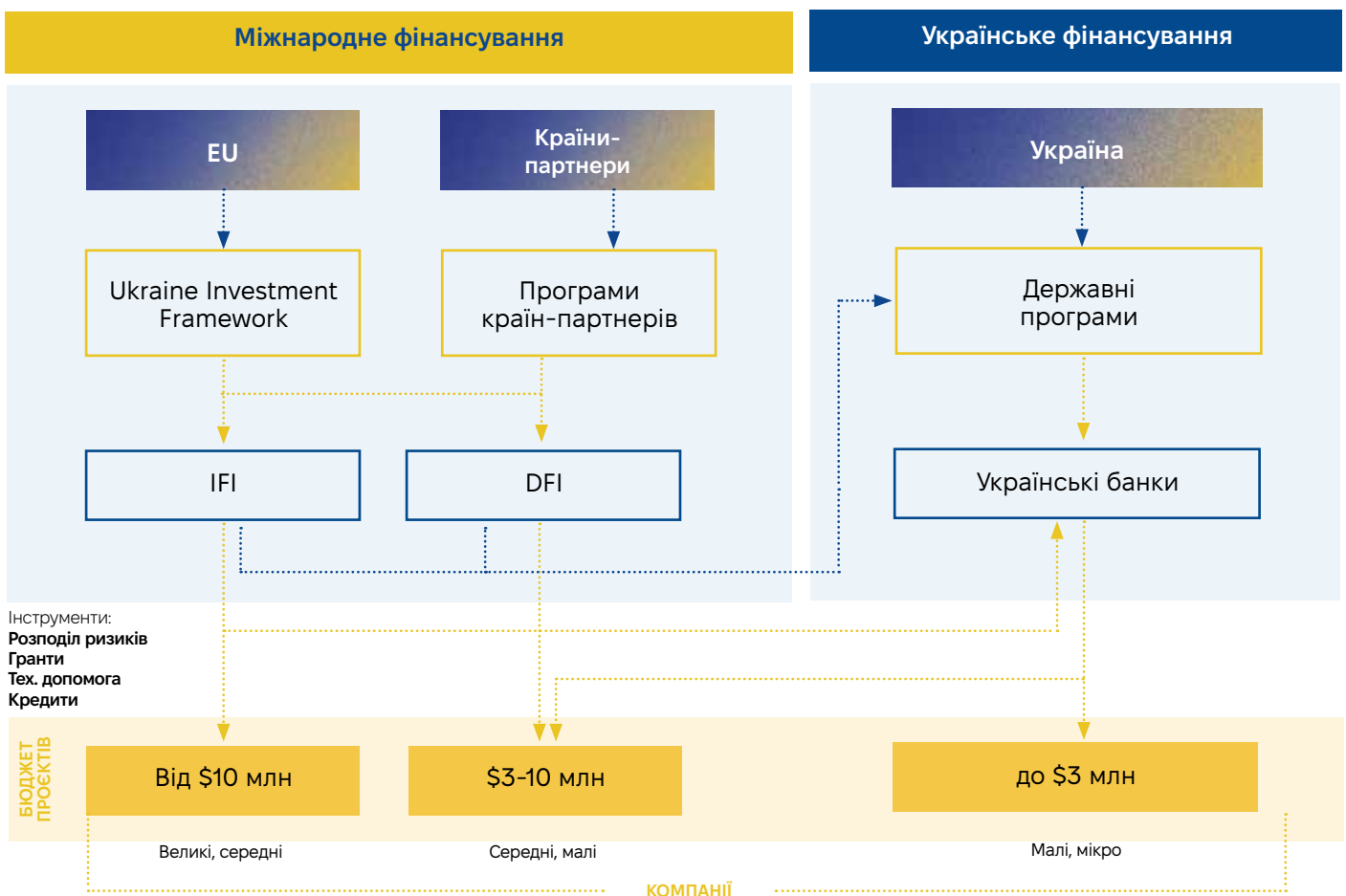
Україна зіткнулася з масштабним викликом у вигляді значних втрат енергетичних потужностей внаслідок регулярних ракетних ударів росії по ключових об'єктах енергетичної інфраструктури. **Відновлення та диверсифікація можливостей генерації електричної та теплової енергії є одним із найважливіших завдань для України сьогодні.** Для реалізації цього завдання необхідно залучити значні фінансові ресурси та ефективно використовувати інструменти й програми як міжнародних фінансових інституцій, так і українських банків.

Найбільша діюча програма фінансування для українського бізнесу – **Ukraine Investment**

Framework (UIF) від Європейського Союзу обсягом €9.3 млрд, яка є складовою програми Ukraine Facility (Pillar II). Підтримка та розвиток енергетичного сектору є одним з головних пріоритетів Уряду України, тому компанії можуть скористатися фінансуванням UIF для реалізації енергетичних проєктів в Україні.

Для реалізації **великих проєктів** з бюджетом **понад \$10 млн** компанії можуть залучити фінансування від IFI/DFI, для **середніх проєктів** з бюджетом **від \$3 до \$10 млн** – від DFI та частково українських банків, а для **невеликих проєктів** з бюджетом **до \$3 млн** – скористатися фінансуванням від українських банків.

Мапа програм фінансування українського бізнесу, зокрема проєктів в енергетичному секторі

Детальна інформація щодо UIF та доступних програм фінансування представлена у Практичному посібнику "Фінансові інструменти для бізнесу в Україні", підготовленому KSE Institute спільно з Міністерством економіки України, за посиланням: <https://investportalua.com>

3.1. Програми фінансування від EFI та напрями проєктів в енергетичному секторі

Фінансування в рамках UIF вже доступно для українських компаній через 5 Eligible Financial Institutions (EFI) – 3 IFI та 2 DFI, в рамках Фази 1 обсягом €1.4 млрд. Ці програми передбачають:

- **Надання гарантій** (зниження вимог щодо застави, можливість отримати більші суми фінансування, можливість отримати фінансування тим компаніям, які раніше не відповідали критеріям через високі ризики чи знецінення застави).
- **Гранти для змішаного фінансування** (зниження вартості кредитів).
- **Технічну допомогу.**

Фінансові продукти в програмі UIF, які реалізуються через українські банки, **можуть бути поєднані з іншими програмами та продуктами** (грантами, програмою 5-7-9 тощо), що забезпечує для компаній більш сприятливі умови для отримання фінансування. В рамках Фази 1 UIF фінансування отримали ЄІБ, ЄБРР, IFC, KfW та BGK, які здійснюють фінансування проєктів в Україні напряму (для проєктів з бюджетами понад \$10 млн) або через український банківський сектор.

Всі зазначені EFI визначають **енергетичний сектор як один із пріоритетних для інвестування** та, залежно від стратегічних цілей, фінансують проєкти як публічного, так і приватного сектору²⁷.

Пріоритетні напрями EFI в енергетиці в рамках Фази 1 UIF

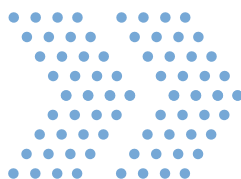
EFI	Пріоритетні напрями в енергетиці	Історична структура фінансування
European Bank for Reconstruction and Development	Інвестиції в стабілізацію та відновлення електричної мережі України та просування ВДЕ	
European Investment Bank	Інвестиції для стабілізації та модернізації електричної мережі України, а також підтримки ВДЕ та енергоефективності	
International Finance Corporation	Підтримка важливої інфраструктури, зокрема ВДЕ	
KfW Bank aus Verantwortung	Інвестиції в стабілізацію та відновлення електромереж України та розвиток ініціатив з ВДЕ	
BGK Polski Bank Rozwoju	Інвестиції в енергетичну безпеку, насамперед в установки ВДЕ, що задовольняють потреби в надійній і сталій енергетиці в Україні, а також встановлення ВДЕ на суші та на морі, підтримка розвитку сталої енергетики в Україні	

 фінансування проєктів приватного сектору

 фінансування проєктів публічного сектору

Джерело: аналіз KSE Institute

Більшість затверджених програм в рамках Фази 1 UIF зосереджені, зокрема, на фінансуванні енергосектору. Поєднання цих програм з продуктами українських банків може сприяти акумулюванню

до **€1.7** млрд

потенційного фінансування у найближчі роки

²⁷ - <https://profi.gov.ua>

Потенційний обсяг фінансування від реалізації програм Фази 1 UIF (гарантії, змішане фінансування, гранти)

EFI	Назва програми	Напрями/проекти в енергетиці	Потенційне фінансування для проектів, € млн
ЄБРР	Financial Inclusion	Фінансування проектів МСП щодо енергетичної безпеки та відновлювальної енергетики через українські банки	160 (2024-2025)
ЄБРР	Hi-Bar	Вітрова електростанція (120-150 МВт) Проекти сонячної енергетики (150 МВт) Сховище для батарей (~20 МВт) Установка для виробництва біопалива	549 (2024-2025)
IFC	Better Future Programme	Розробка та будівництво ВЕС (215 МВт) та системи зберігання електроенергії 150 МВт ВЕС на заході України 40 МВт проект УЗЕ для вітрової генерації	370 (2024) 400 (2025)
KfW	Green Growth Fund (GGF)	Фінансування МСП через українські банки (Ощадбанк, Укресімбанк) для придбання енергетичного обладнання 94 МВт розподілених СЕС на заході України Понад 2 ГВт ВЕС, СЕС та УЗЕ Проект будівництва СЕС потужністю 44 МВт.	40 (2024) 100 (2025)
KfW	Reconstruction and rehabilitation of the electricity transmission infrastructure	Відновлення / заміна пошкодженого обладнання на підстанціях Захисні конструкції для підстанцій Надзвичайні заходи / постачання обладнання	100 (2024)
ЗАГАЛОМ доступно для приватних та публічних проектів в енергетиці			до 1 719 (2024-2025)

Джерело: Дані EFI, аналіз Міністерства економіки України, аналіз KSE Institute

Варто зазначити, що більшість міжнародних фінансових інституцій активно здійснюють **пряме кредитування українських компаній** та підтримують проекти, пов'язані зі сталим розвитком, зокрема в

сфері енергетики. Вимоги EFI для залучення прямого кредитування частково збігаються з вимогами, що висуваються українськими банками до позичальників, проте існують певні особливості.

Базові критерії та вимоги провідних EFI до позичальників з України для отримання прямого кредитування

Критерії	Базові вимоги			
	ЄБРР	ЄІБ	IFC	KfW
Тип проекту	Проекти в приватному секторі, а також деякі проекти в державному секторі, які сприяють розвитку приватного сектору	Проекти в державному та приватному секторах, які відповідають критеріям відповідності ЄІБ	Проекти приватного сектору, які технічно обґрунтовані, корисні для місцевої економіки та відповідають екологічним і соціальним стандартам	Проекти, які відповідають пріоритетам розвитку країни-партнера та Уряду Німеччини
Типовий розмір кредиту	Кредити від €3 млн до €250 млн, середній розмір кредиту - €25 млн	Кредити для державного сектору від €25 млн для одного проекту та від €100 млн для інвестиційних програм рамкових кредитів	Транзакції не менш ніж \$10 млн	Кожен проект оцінюється індивідуально для визначення відповідних умов фінансування
Стандарти фінансової звітності та вимоги до аудиту	Складена відповідно до МСФЗ та перевірені незалежним аудитором відповідно до ISA			
Інші важливі вимоги		Має галузеві критерії відповідності та проводить глибоку перевірку кредитних ризиків	Не кредитують безпосередньо МСП або ФОП, але підтримують малий бізнес через місцеві банки	Не надає гранти чи позики приватним компаніям безпосередньо, а лише через посередників - EFSE, GGF або Фонд Розвитку Підприємства

Важливо

ВГК наразі розглядає інструмент надання прямих кредитів для інвестиційних проектів як для європейських, так і для українських приватних партнерів під гарантії ЄС, тому відповідні вимоги ще в процесі розробки.

3.2. Програми фінансування від українських банків для енергетичного сектору

У червні 2024 року, за сприяння Національного банку України 20 банків з часткою понад 85% чистих активів сектору підписали **Меморандум щодо банківського кредитування проєктів з відновлення енергетичної інфраструктури**.

Банки-підписанти:

- АТ "А-Банк",
- АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО",
- АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК",
- АТ "КРЕДОБАНК",
- ПАТ "МТБ БАНК",
- АТ "ОТП БАНК",
- АТ "Ощадбанк",
- АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ",
- АТ "ПРАВЕКС БАНК",
- АТ КБ "ПриватБанк",
- АТ "ПУМБ",
- АТ "Райффайзен Банк",
- АТ "СЕНС БАНК",
- АТ "Укргазбанк",

Напрямами фінансування можуть бути проєкти з будівництва сонячних, вітрових, біогазових станцій, біоенергетичних, газотурбінних та газопоршневих електростанцій, виробництва промислових акумуляторних батарей, високоманеврових, накопичуваних когенерацій, тощо. Для мікро і малого бізнесу (в тому числі фізичних осіб підприємців): енергозберігаючі двері/ вікна, сонячні панелі тощо.

Результати діяльності спільної ініціативи з кредитування на підтримку енергетики:

Банки за червень – жовтень 2024 року отримали 2 927 заявок від бізнесу на кредитування проєктів із відновлення енергетичної інфраструктури на загальну суму 66.2 млрд грн. Вже схвалено заявки (підписані угоди і ті, що готуються до підписання) на суму 11.7 млрд грн. Обсяг валового портфеля кредитів, пов'язаних з енергетичними потребами юридичних осіб, сягнув 3.4 млрд грн.

Загалом українські банки пропонують різні програми фінансування проєктів в енергетичному секторі, поєднуючи власні продукти з інструментами UIF, такими як гарантії, змішане фінансування та гранти, **забезпечуючи більш сприятливі умови для залучення фінансування українськими компаніями.**

Українські банки пропонують як специфічні програми з фокусом на енергосектор та суб'єктів господарювання (МСП, корпоративний бізнес, ОСББ), так і загальні, які також передбачають фінансування енергопроєктів.

Типовими вимогами українських банків до позичальника, які можуть дещо змінюватись залежно від установи, є:

- Прибуткова діяльність;
- Відповідність ESG вимогам;
- Позитивна ділова репутація;
- Співвідношення Борг / EBITDA, зазвичай не більше 3.5;
- Співвідношення Власний капітал / Борг, як правило не менше 0.5;
- Debt Service Coverage Ratio (коефіцієнт покриття боргу) орієнтовно більше 1.2.

Важливо

Кінцеве рішення щодо надання фінансування залишається за банками, які враховують фінансовий стан компанії, її кредитну історію та здатність виконувати зобов'язання.

Нижче представлено перелік програм українських банків з фокусом на енергосектор, які залучені до реалізації Фази I UIF. Інформація, представлена у цьому розділі, зібрана та структурована на основі публічної інформації та даних, отриманих від представників банків.

Програми фінансування енергетичних проєктів в українських банках

Укргазбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору (1/4)

Назва програми	Кредитування відновлення енергогенерації (ВЕГ) (КБ, МСБ)	Доступні кредити 5-7-9% (МСБ, КБ)	Енергонезалежність фізичних осіб - власників домогосподарств	Енергонезалежний (фізичні особи)
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні кошти банку	Державний бюджет	Власні кошти банку, державний бюджет	Власні кошти банку
Фінансові інструменти	Кредит	Кредит, компенсація, гарантія	Кредит, компенсація ставки	Кредит
Сума програми	Не визначено	Не визначено	Не визначено	Не визначено
Термін дії програми	Не визначено	Не визначено	Не визначено	Не визначено
Умови для клієнту банку:	до 13.5% річних; до 7 років; до €25 млн; >10% власна участь; 100% придбаного обладнання, для кредитів <1 млн грн на 36 місяців застава відсутня; підконтрольна територія України.	до 9% річних (інвестиційні проєкти), 1% річних перші 2 роки для проєктів в зоні високого воєнного ризику; до 10 років; до 150 млн грн; >10% власна участь; 100% придбаного обладнання, для кредитів <1 млн грн на 36 місяців застава відсутня; підконтрольна територія України.	до UIRD 3М UAH + 7 п.п., компенсується ФРП до 0%; до 10 років; до 1 млн грн на СЕС/ВЕС/КВСС, до 250 тис. грн на теплові насоси; >15% власна участь; 100% придбаного обладнання; підконтрольна територія України.	до 21.5% річних; до 5 років; до 500 тис. грн; >10% власна участь; без застави; підконтрольна територія України.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Умови визначені Меморандумом щодо кредитування ВЕГ ініційованого НБУ.	ВДЕ (в .т.ч. біогаз), зберігання енергії, газотурбінні та газопоршневі установки.	СЕС та ВЕС від 1 кВт до 10 кВт, разом із гібридними інверторами.	СЕС, ВЕС, теплові насоси та сонячні колектори, накопичувачі енергії.

Укргазбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору (2/4)

Назва програми	Програма підтримки ЕЕ та ВДЕ	Державна програма з підтримки фінансування енергоефективних інвестицій МСП	Гарантійний механізм в рамках Східної ініціативи по ПЗВТ	UNIDO Фонд гарантування кредитів
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	NEFCO	Державний бюджет	Власні кошти банку з гарантійним механізмом ЄІБ	Власні кошти банку з гарантією першокласного банку
Фінансові інструменти	Кредит	Кредити	Кредит з використанням гарантійного механізму	Кредит з 100% покриттям ризику гарантією першокласного банку
Сума програми	€5 млн	155.3 млн грн	€40 млн	\$1.5 млн
Термін дії програми	Грудень 2025	Грудень 2024	Грудень 2031	Жовтень 2025
Умови для клієнту банку:	діюча ставка з можливістю зниження для еко-проєктів; до 7 років; до €1 млн (або еквівалент); >20% власна участь; 100%; підконтрольна територія України.	не більше UIRD (3 міс.) + 5 п.п. + комісія за надання кредиту до 1.5 % від суми кредиту; до 5-ти років; до €500 тис.; >10% власна участь; 100% придбаного обладнання, до 1 млн грн на 36 місяців застава відсутня; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку; до 10 років; до €5 млн (або еквівалент); >20% власна участь; < 65% від суми кредиту; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку знижена за рахунок гарантійного покриття; до 1.5 року; до \$500 тис.; >20% власна участь; без застави; підконтрольна територія України.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Проєкти ЕЕ, ВДЕ.	Цільове спрямування: інвестиційні цілі, фінансування оборотного капіталу. Проєкти ЕЕ, ВДЕ.	Клієнти МСП за дефініцією ЄС.	ЕЕ, енергоменеджмент, ЕСКО. Юридична особа приватної форми власності чи ФОП.

Укргазбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору (3/4)

Назва програми	Програма конкуренто-спроможності МСП у Східному партнерстві	Програми стійкості та засобів існування (механізм підтримки енергоефективності та безпеки)		Кредитна програма для фінансування сталого розвитку
		Приватні, комунальні та державні підприємства	ОСББ і фізичні особи	
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні кошти банку з інструментом розподілу ризику ЄБРР	Власні кошти банку з інструментом розподілу ризику ЄБРР		IFC
Фінансові інструменти	Кредит з використанням інструменту розподілу ризику, грант	Кредит з використанням інструменту розподілу ризику, грант		Кредит
Сума програми	€50 млн	€135 млн	€15 млн	€30 млн
Термін дії програми	Жовтень 2030	Грудень 2032		Січень 2026
Умови для клієнту банку:	діюча ставка банку; до 5 років; до €3 млн (або еквівалент); >20% власна участь; 100 % кредиту; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку; до 7 років; до €15 млн; >20% власна участь > 30% кредиту, для кредитів < 1 млн грн на 36 місяців застата відсутня; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку з можливістю зниження для еко-проектів; до 7 років; до \$8 млн (або еквівалент); згідно стандартного банківського продукту; згідно стандартного банківського продукту; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку; до 7 років; до €500 тис для ОСББ; €100 тис для фізичних осіб; >20% власна участь; 100% придбаного обладнання; підконтрольна територія України
Умови фінансування та інша важлива інформація	Клієнти МСП за дефініцією ЄС. Можливість отримання гранту до 15 % (до 30% для ветеранів та ВПО).	Підтримка сталих інвестицій у енергетичну безпеку України. Можливість отримання гранту до 15 % (до 30% для ветеранів та ВПО).	Підтримка сталих інвестицій у енергетичну безпеку України. Можливість отримання гранту до 15 % (до 30% для ветеранів та ВПО).	Проекти ЕЕ, ВДЕ, проекти сталого розвитку

Укргазбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору (4/4)

Назва програми	Програма спрямована на забезпечення доступу до фінансування для ММСП	Новий гарантійний механізм	Нова кредитна програма в рамках Finance in Motion	Нова кредитна програма в рамках Finance in Motion
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	BSTDB	Власні кошти банку з використанням гарантійного механізму ЄІБ	EFSE	GGF
Фінансові інструменти	Кредит, лізинг	Кредит з використанням гарантійного механізму	Кредит, грант	Кредит, грант
Сума програми	€15 млн	€40 млн (на етапі погодження)	До €20 млн (на етапі погодження)	До €20 млн (на етапі погодження)
Термін дії програми	Грудень 2025	(на етапі погодження)	Грудень 2029	Грудень 2029
Умови для клієнту банку:	діюча ставка банку; до 7 років; до €1.5 млн (або еквівалент); >30% від суми проекту; згідно стандартного банківського продукту; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку; до 10 років; не визначено; >20% власна участь; не визначено; підконтрольна територія України.	діюча ставка банку; до 5 років; до €1 млн (або еквівалент) для МСП, до €0.5 тис для мікробізнесу; >20% власна участь; >100% кредиту; підконтрольна територія України	діюча ставка банку; до 5 років; до €10 млн для великого приватного бізнесу; до €0.5 млн для МСП, >20% власна участь; >100% кредиту; підконтрольна територія України.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Клієнти МСП за дефініцією ЄС.	Клієнти МСП за дефініцією ЄС.	Клієнти МСП за дефініцією ЄС. Для фінансування робочого капіталу та інвестиційних проектів. Можливість отримання гранту.	Для фінансування проектів направлених на зменшення енергоспоживання та викидів CO2. Можливість отримання гранту.

Кредобанк. Програми фінансування для енергетичного сектору

Назва програми	Енергокредит для бізнесу	Програма стійкості та засобів існування ЄБРР (Resilience Program)	Рамкова програми, що спрямована на координацію програм, що фінансуються ЄС для підтримки розвитку ММСП в регіоні Східного партнерства (EU4Business Guarantee Facility)	Програма Конкурентоспроможності та Інклюзивності Малого та Середнього Бізнесу у Країнах Східного Партнерства (SME Competitiveness and Inclusion Programme in Eastern Partnership)
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні кошти банку, державний бюджет (у разі поєднання з програмою «Доступні кредити 5-7-9%»)	ЄБРР	BGK	ЄБРР
Фінансові інструменти	Кредит	Гарантія	Гарантія	Гранти
Сума програми	Без обмежень	Не визначено	Не визначено	€20 млн
Термін дії програми	Без обмежень	26.07.2023-08.09.2024 (Термін буде продовжено на наступні 12 місяців)	до січня 2033	09.2024 - 09.2025
Умови для клієнту банку:	13.5% річних на перші 12 місяців, з 13-го місяця – UIRD 12m+3.5%. У разі фінансування в межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%» - відповідно до умов Програми; до 5 років; відповідно до кредитоспроможності клієнта і наданого забезпечення; не менше 20%; до 5 млн грн забезпеченням може виступати виключно предмет фінансування, більше 5 млн грн надання іншого твердого забезпечення від 30% до 100% суми фінансування; здійснення господарської діяльності та реєстрація на підконтрольній Україні території.	від 15.5% річних. У разі фінансування в межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%» - відповідно до умов Програми; до 2 років для обігового кредитування, до 5 років – для інвестиційного фінансування; €3 млн; не менше 30%; надання забезпечення від 30% до 100% суми фінансування; підконтрольні Уряду України території.	від 15.5% річних. У разі фінансування в межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%» - відповідно до умов Програми; до 2 років для обігового кредитування, до 5 років – для інвестиційного фінансування; €1 млн; не менше 30%; надання забезпечення від 0% до 100% суми фінансування; підконтрольні Уряду України території, в т.ч. регіони близькі до воєнних дій.	від 15.5% річних. У разі фінансування в межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%» - відповідно до умов Програми; до 2 років для обігового кредитування, до 5 років – для інвестиційного фінансування; 10-15% – стандартні проекти до 30% – проекти спрямовані на підтримку клієнтів, що зазнали впливу воєнних дій та ветеранський бізнес; не менше 30%; надання забезпечення від 30% до 100% суми фінансування; здійснення господарської діяльності та реєстрація на підконтрольній Україні території.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Спеціальні умови фінансування електрогенеруючого обладнання, зокрема сонячних, гідро та вітроелектростанцій, газотурбінних, газопоршневих та біогазових генераційних установок. Кредитування може поєднуватись з діючими в банку гарантійними програмами від МФО (у разі необхідності).	Доступно, в т.ч. для енергетичного сектору. Покриття ЄБРР кредитного ризику в розмірі 50% суми фінансування.	Доступно, в т.ч. для енергетичного сектору. Покриття Європейською комісією кредитного ризику в розмірі 90% суми фінансування.	Підтримка ММСП шляхом часткової компенсації витрат на обладнання, яке сприяє впровадженню «зеленої економіки». Доступно, в т.ч. для енергетичного сектору.

Ощадбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(1/2)

Назва програми	Доступні кредити «5-7-9%» на купівлю та встановлення електрогенеруючого обладнання	Кредити 13.5% на купівлю та встановлення електрогенеруючого обладнання	Партнерські програми на купівлю та встановлення електрогенеруючого обладнання
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні кошти банку	Власні кошти банку	Власні кошти банку
Фінансові інструменти	Кредити	Кредити	Кредити
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	5-7-9%; ЗВВР – 1% на перші два роки, далі 5%; до 7 років; до 150 млн грн загальний ліміт на групу компаній; від 0%; обладнання (можлива відстрочка оформлення до 12 місяців); території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	перший рік 13.5% фіксована, з другого року – UIRD3M+3%; до 7 років; без обмежень (згідно кредитних політик банку); від 0%; обладнання (можлива відстрочка оформлення до 12 місяців); території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	від 0.01% матриця ставок; до 10 років; без обмежень (згідно кредитних політик банку); від 0%; обладнання (можлива відстрочка оформлення до 12 місяців); території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Для власних потреб, продаж електроенергії без застосування «зеленого тарифу» та «ринкової премії».	Для власних потреб, продаж електроенергії без обмежень.	Для власних потреб, продаж електроенергії без обмежень.

Ощадбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(2/2)

Назва програми	Програма стійкості та засобів існування ЄБРР ¹	Програма конкурентоспроможності та інклюзивності МСБ ЄБРР ²	Кредит в рамках угод ЄІБ та ЄІФ ³
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні кошти банку, ЄБРР	Власні кошти банку, ЄБРР	Власні кошти банку, ЄІБ, ЄІФ
Фінансові інструменти	Гарантії	Кредитування бізнесу з грантовою складовою	Гарантії
Сума програми	€40 млн	€10 млн	
Термін дії програми	жовтень 2029	жовтень 2029	грудень 2031
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	% ставка відповідно до умов БП, в рамках якого здійснюється кредитування; від 9 до 66 місяців - на придбання основних засобів та від 9 до 30 місяців - на поповнення обігових коштів; до €5 млн або еквівалент в грн/дол.США; відповідно до умов БП; 50% від суми кредиту - рухоме та/або нерухоме майно; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	% ставка відповідно до умов БП, в рамках якого здійснюється кредитування; від 12 до 66 місяців (за умови, що кінцева дата кредитування не перевищує 18.10.2029); до €53 млн або еквівалент в грн/дол.США; відповідно до умов БП; 50% від суми кредиту - рухоме та/або нерухоме майно; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	від 7% річний (в залежності до умов БП, в рамках якого здійснюється кредитування); від 6 до 60 місяців - відновлювальна кредитна лінія та від 24 до 98 місяців - невідновлювальна кредитна лінія; до €5 млн євро або еквівалент в грн/дол.США; відповідно до умов БП; 70% кредиту забезпечено гарантією ЄІБ, 30% від суми кредиту – заставою/іпотекою рухомого та/або нерухомого майна; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Цілі: фінансування оборотного капіталу та фінансування інвестиційних проектів. Галузь енергетичної безпеки в переліку галузей економіки прийнятних для фінансування.	Розмір гранту - до 10% від суми кредиту, але не більше €300 000 в еквіваленті. Цілі: фінансування оборотного капіталу (з метою здійснення основної господарської діяльності), фінансування інвестиційних проектів (придбання основних засобів). Галузь енергетичної безпеки в переліку галузей економіки прийнятних для фінансування.	Цілі: створення / придбання основних засобів, витрати капітального характеру, поповнення обігових коштів. Галузь енергетичної безпеки не заборонена для фінансування.

¹ - <https://www.oschadbank.ua/msb/credit/programa-stijkosti-ta-zasobiv-isnuvanna-vid-ebr>

² - <https://www.oschadbank.ua/msb/credit/programa-konkurentospromoznosti-ta-inkluzivnosti-msb-vid-ebr>

³ - <https://www.oschadbank.ua/msb/credit/eib-i-eif>

Ukrsibbank. Програми фінансування для енергетичного сектору

Назва програми	Програми розподілу кредитних ризиків (Програма стійкості та засобів існування ЄБРР, програми з IFC та DFC)
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	ЄБРР, IFC, DFC [очікується підписання нових і розширення діючих програм]
Фінансові інструменти	Гарантії
Сума програми	Очікується підписання нових і розширення діючих програм
Термін дії програми	до 7 років
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	пільгова; 5-7 років; розглядається індивідуально; 20-30%; гнучкий підхід, можлива комбінація різних активів; територія України, окрім зон ведення активних бойових дій та прифронтових територій.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Наявність групових відносин на рівні BNPP для мультинаціональних компаній є перевагою. ESG проекти є пріоритетним напрямом.

Банк Львів. Програми фінансування для енергетичного сектору(1/2)

Назва програми	Програма з підтримки фінансування енергоефективних інвестицій малих та середніх підприємств	Порядок надання державних гарантій на портфельній основі у 2020 р. від 25.11.2020 р. №1151; Договір про надання державної гарантії на портфельній основі №13010-05/272 від 31.12.2020	Порядок надання державних гарантій на портфельній основі від 14.07.2021 р., №723; Договір про надання державної гарантії на портфельній основі №13110-05/41 від 31.03.2022
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Фонд Розвитку Підприємництва	Державний бюджет	Державний бюджет
Фінансові інструменти	Кредит	Гарантії	Гарантії
Сума програми	119.2 млн грн	105 млн грн	70 млн грн
Термін дії програми	Січень, 2025	Грудень, 2025	Березень, 2027
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	UIRD3M+5%; до 5 років; еквівалент € 500 тис.; власна участь клієнта не потрібна (0%); Мінімальний коефіцієнт покриття внеску – 0,8-1; західні регіони України.	не більше UIRD3M+11%; до 10 років; 100 млн грн; власна участь клієнта не потрібна (0%); 50% - Державна гарантія на портфельній основі 50% - забезпечення від клієнта; західні регіони України.	не більше UIRD3M+11%; до 10 років; 100 млн грн; власна участь клієнта не потрібна (0%); 50%/80% - Державна гарантія на портфельній основі 50%/20% - забезпечення від клієнта західні регіони України.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Фінансування інвестиційних проектів, що знижуватимуть споживання енергії та викидів CO2 щонайменше на 20%.	Покриття кредиту 50% Гарантією Уряду.	Покриття кредиту 50%/80% Гарантією Уряду. Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9».

Банк Львів. Програми фінансування для енергетичного сектору(2/2)

Назва програми	Надання державних гарантій на портфельній основі (від 14.07.2021 р., №723; від 14.07.2023 №13110-05/105)	Програма стійкості та засобів існування (Resilience Program)	EU4Business Guarantee Facility
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Державний бюджет	ЄБРР	ЄІБ
Фінансові інструменти	Гарантії	Гарантії	Гарантії
Сума програми	100 млн грн	Не визначено	Не визначено
Термін дії програми	Липень, 2028	3 вересня 2024	грудень 2024 - 20 грудня 2027
Умови для клієнту банку:	не більше UIRD3M+11%; до 10 років; 100 млн грн; власна участь клієнта не потрібна (0%); 50%/80% - Державна гарантія на портфельній основі 50%/20% - забезпечення від клієнта західні регіони України.	до 26%; 2 роки для обігового, до 5 років для інвестиційного; €3 млн; власна участь клієнта не потрібна (0%); 50% від суми кредиту - гарантія ЄБРР, решта суми кредиту - забезпечення від клієнта; західні регіони України	до 26%; 2 роки для обігового, до 5 років для інвестиційного; €5 млн; власна участь клієнта не потрібна (0%); 30-80% від суми кредиту - гарантія, решта суми кредиту - забезпечення від клієнта західні регіони України
Умови фінансування та інша важлива інформація	Покриття кредиту 50%/80% Гарантією Уряду. Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9».	Доступно для будь-якого сектору, в т.ч. енергетичного, за виключенням заборонених. Забезпечення складає 50%.	Доступно для будь-якого сектору, в т.ч. енергетичного, за виключенням заборонених. Забезпечення складає 30-80%.

Приватбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(1/3)

Назва програми	“Кредит для енергонезалежності” для бізнесу	Resilience and Livelihoods Guarantee Programme	Resilience and Livelihoods Guarantee Programme
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Надання кредиту за рахунок коштів банку, з можливістю отримання компенсації % від ФРП	ЄБРР	ЄБРР
Фінансові інструменти	Кредит	Гарантія	Гранти
Сума програми	€150 млн	€75 млн	Не визначено
Термін дії програми	вересень 2024 - червень 2026		
Умови для клієнту банку:	платність за програмою “Доступні кредити 5-7-9%”: для малого та мікро бізнесу - 7%, для середнього бізнесу - 9%, для клієнтів в ЗВВР* - 1% в перші два роки кредитування, у подальшому - 5%; стандартна платність: UIRD 3M+6% для мікро бізнесу, UIRD 3M+5% для малого бізнесу, UIRD 3M+3% для середнього та великого бізнесу; від 1 до 5 років (в залежності від суми кредиту); від 1 млн грн до 1 млрд грн (в залежності від сегменту бізнесу та вартості обладнання); від 10%, але не більше 20% від вартості обладнання; без застави або обладнання, яке купується, 50% від суми кредиту гарантія ЄБРР, порука власника підконтрольна Україні територія.		
Умови фінансування та інша важлива інформація	Цільове призначення - електрогенератори, джерела безперебійного живлення, акумулятори, системи накопичення енергії, сонячні електростанції, газопоршневі електростанції, твердопаливні котли, вітрова енергетика, тощо.		

*ЗВВР - зона високого воєнного ризику - території, включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, затвердженого Мінінтеграції, крім м. Києва та Київської області, для яких не визначена дата припинення можливості бойових дій, або території, з дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації яких пройшло менше трьох календарних років станом на дату укладення кредитного договору.

Приватбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(2/3)

Назва програми	"Теплі кредити" для ЖБК та ОСББ	Resilience and Livelihoods Guarantee Programme	Resilience and Livelihoods Guarantee Programme	"Кредит для енергонезалежності" для ФОП та юридичних осіб	Державні гарантії
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Надання кредиту за рахунок коштів банку, з можливістю отримання компенсації % від ФРП	ЄБРР	ЄБРР	Надання кредиту за рахунок коштів банку, з можливістю отримання компенсації % від ФРП	Надання державних гарантій на портфельній основі
Фінансові інструменти	Кредити	Гарантії	Гранти	Кредити	Гарантії
Сума програми	€20 млн	€10 млн	€5 млн	до €80 млн, в т.ч.€68 млн для кредитів для 2-х років та €12 млн для кредитів понад 3 роки	n/a
Термін дії програми	Не обмежено	Не обмежено	Не обмежено	04.07.2028	n/a
Умови для клієнту банку:	платність за програмою "Доступні кредити 5-7-9%": 1-й рік – 7%, з 2-го року – UIRD 3M + 4% (з фіксацією UIRD 3M на рік), але не більше ніж 25% річних; стандартна платність: UIRD 3M + 4% (з фіксацією UIRD 3M на рік), але не більше ніж 25% річних; від 12 до 60 місяців; від 100 тис. грн до 5 млн грн; n/a; гарантія ЄБРР 50% від суми кредиту або без забезпечення; підконтрольна Україні територія.			платність за програмою "Доступні кредити 5-7-9%": для малого та мікро бізнесу – 7%, для середнього бізнесу – 9%, для клієнтів в ЗВБР – 1% в перші два роки кредитування, у подальшому – 5%; стандартна платність: UIRD 3M+6% для мікро бізнесу, UIRD 3M+5% для МП, UIRD 3M+3% для СП та великого бізнесу; від 12 до 60 місяців (в залежності від суми кредиту); від 1 млн грн до 1 млрд грн (залежно від бізнесу та вартості обладнання); аванс: від 10%, але не більше 20% від вартості обладнання; без застави або обладнання, яке купується, 50% від суми кредиту державні гарантії, порука власника; підконтрольна Україні територія.	
Умови фінансування та інша важлива інформація	Електрогенератори, джерела безперебійного живлення, акумулятори, системи накопичення енергії, СЕС, газопоршневі електростанції, твердопаливні котли, ВЕС, тощо. Відстрочка платежу по тілу кредиту: до 3 місяців – за умови участі в програмах компенсацій від місцевих органів влади; 1 місяць – без участі в компенсаційних програмах.			Електрогенератори, джерела безперебійного живлення, акумулятори, системи накопичення енергії, сонячні електростанції, газопоршневі електростанції, твердопаливні котли, вітрова енергетика, тощо.	

Приватбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(3/3)

Назва програми	Грін Дім
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Фонд енергоефективності
Фінансові інструменти	Грант
Сума програми	5 млн грн
Термін дії програми	постійно
Умови для клієнту банку:	не передбачається; на період строку реалізації проекту, але не більше 6 місяців (в деяких випадках може бути продовжений ще на 3 місяці); розмір Гранту для клієнта до 70% вартості, але: не більше 1 млн грн на встановлення СЕС; не більше 2 млн грн на встановлення теплових насосів. Якщо одночасно встановлюється СЕС і тепловий насос, то грант може бути виплачений у розмірі не більше €3 млн на одне ОСББ/ЖБК; n/a; не передбачається; всі, крім окупованої території та території активних бойових дій
Умови фінансування та інша важлива інформація	Мікро (Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, Житлово-будівельні кооперативи)

Укрексімбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(1/2)

Назва програми	Енергонезалежність для клієнтів корпоративного бізнесу	Порядок надання державних гарантій на портфельній основі (постанова КМУ 1151 від 25.11.2020, постанова КМУ 723 від 14.07.2021)	Програма ЄБРР для приватних клієнтів та муніципалітетів щодо забезпечення стійкості та засобів до існування	Договір про участь у розподілі ризику без попереднього фінансування ЄБРР (Програма стійкості та засобів до існування) та Програма конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу в країнах Східного партнерства
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні ресурси, ресурси МФО	Державний бюджет	ЄБРР	ЄБРР
Фінансові інструменти	Кредит або невідновлювана кредитна лінія	Кредит або кредитна лінія під часткове покриття державною гарантією на портфельній основі	Кредит або невідновлювана кредитна лінія	Інструмент з розподілу ризику, гранти
Сума програми	Не обмежена, але не більше €25 млн на позичальника/групу	Не обмежена, але не більше 100 млн грн на позичальника/групу	€50 млн	€40 млн
Термін дії програми	Не обмежений	Не обмежений	31.12.2024	31.12.2025
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	визначаються колегіальними органами банку; до 7 років; до екв. €25 млн; від 10%; обладнання, що купується, інші види забезпечення; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	визначаються колегіальними органами банку; до 5 років, на відбудову – до 10 років; до 100 млн грн; відповідно до стандартних процедур; часткове покриття державною гарантією на портфельній основі; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	визначаються колегіальними органами банку; до 5 років; до екв. €5.0 млн; відповідно до стандартних процедур; відповідно до стандартних процедур; відповідно до стандартних процедур; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	відповідно до угоди з ЄБРР; до 5 років; до екв. €3.0 млн; відповідно до стандартних процедур; відповідно до стандартних процедур (з урахуванням 50% покриття інструментом з розподілу ризику); території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Інвестиційні цілі пов'язані із реалізацією проєктів енергонезалежності під заставу об'єкту фінансування; Можливість поєднання з Програмами «Доступні кредити 5-7-9» «Кредити під державні гарантії на портфельній основі»	Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9»	Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9» та гарантійними інструментами	Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9». Не поєднується з Програмою «Кредити під державні гарантії на портфельній основі» та іншими гарантійними інструментами

Укресімбанк. Програми фінансування для енергетичного сектору(2/2)

Назва програми	Кредитний продукт «Кредитування проєктів з енергонезалежності» (для СБМКС)	Програма з підтримки фінансування Енергосервісних компаній (ЕСКО компаній)	Програма «Доступні кредити 5-7-9%» (Фінансування суб'єктів підприємництва, які здійснюють енергосервіс для підвищення енергетичної ефективності об'єктів державної та комунальної власності, а також будівництво та улаштування газотурбінних, газопоршневих та біогазових генераційних установок)
Джерело фінансування (назва МФО, держ бюджет тощо)	Власні ресурси, ресурси МФО	Власні ресурси	Власні ресурси, ресурси МФО
Фінансові інструменти	Кредит або невідновлювана кредитна лінія	Кредит або невідновлювана кредитна лінія	Кредит або невідновлювана кредитна лінія
Сума програми	Не обмежена	Визначається з урахуванням наданого фінансування ПРООН з метою надання грантів ЕСКО компаніям	Не обмежена
Термін дії програми	Не обмежений	Подання заявок клієнтами до 31.10.2024 Планується продовження в 2025 році	Відповідно до постанови КМУ від 24.01.2020 №28
Умови для клієнту банку: ставка (%) строк кредиту макс. сума кредиту власна участь (%) вимоги до застави регіони	визначаються колеґіальними органами банку; до 7 років; до 200 млн. грн на позичальника; від 10%; об'єкт/майнові права на об'єкт фінансування, інше прийнятне для банку забезпечення; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	визначаються колеґіальними органами банку; від 18 місяців до 7 років; до 16 млн грн. для фінансування одного енергосервісного договору; від 10%; об'єкт/майнові права на об'єкт фінансування - обов'язково, інше прийнятне для Банку забезпечення; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.	базова: UIRD (3 міс.) + 7/5/4 п.п , компенсаційна: від 5% до 9% річних; до 7 років; до екв. 150 млн. грн. (з ГПК); від 20%; відповідно до стандартних процедур; території, що контролюються Урядом України та поза межами зони активних бойових дій.
Умови фінансування та інша важлива інформація	Інвестиційні цілі пов'язані із реалізацією проєктів енергонезалежності під заставу об'єкту фінансування; Можливість поєднання з Програмами «Доступні кредити 5-7-9» та державними гарантіями на портфельній основі.	Грант позичальнику фінансується ПРООН; Інвестиційні цілі пов'язані із реалізацією проєктів енергонезалежності (енергосервісних договорів ЕСКО компаніями); Можливість поєднання з Програмою «Доступні кредити 5-7-9» та державними гарантіями на портфельній основі.	Можливість поєднання з державними гарантіями на портфельній основі.

Додаткові програми фінансування енергетичних проєктів від українських банків

	ПАТ «МТБ Банк»	АТ «ПУМБ»	АТ «Правекс банк»	АТ «А-Банк»
Суб'єкт підприємництва	МСБ	малий бізнес	МСБ	ММСБ та корпоративний бізнес
Сума фінансування	від 500 тис. грн до 15 млн грн	до 10 млн грн	до 80% від вартості обладнання	від 2 млн грн
Власний внесок	від 30%	від 0%	-	від 20%
Валюта кредиту	гривня	гривня	гривня	-
Термін	· до 5 років	· до 5 років	· до 2 років (без застави) · до 5 років (під заставу)	· від 1 до 3 років
Ставка (Комісія)	13.5% (Комісія: згідно тарифів банку)	на рівні облікової ставки НБУ в перший рік та плаваюча в прив'язці до UIRD для наступних періодів (Без комісій)	16.5% річних (Комісія: 0.5% від суми ліміту)	плаваюча ставка UIRD 12M + 3% (Комісія: 1.5 % від суми кредиту)
Застава	· об'єкт фінансування або інші активи · майнові права на грошові потоки · порука власника або іншого бізнесу · корпоративна гарантія · порука кінцевого бенефіціарного власника	· гнучкий підхід до застави, можливість бланкового фінансування	максимальна сума кредиту без застави: · до 500 тис. грн – для клієнтів з позитивним досвідом кредитування у банках · до 300 тис. грн – для клієнтів без досвіду кредитування у банках · в інших випадках: · застава обладнання, що купується	· обладнання що купується, або інша ліквідна застава · додаткове забезпечення – порука засновника (власника) бізнесу
Ціль	будівництво: · сонячних, вітрових, біогазових станцій · газотурбінних та газопоршневих електростанцій	об'єкти генерації електроенергії: · СЕС · генератори · джерела безперебійного	енергообладнання: · генератори · міні-СЕС · теплові насоси · сонячні панелі · акумулятори	енергообладнання: · електрогенератори · джерела безперебійного живлення · акумулятори
Додаткові умови	-	-	· строк ведення господарської діяльності клієнта повинен становити не менше 24 місяців	· обов'язкове страхування предмету застави

	АТ «Банк Кредит Дніпро»	АТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»	АТ «СЕНС БАНК»	АТ "Райффайзен Банк"
Суб'єкт підприємництва	юридичні особи та фізичні особи	ММСБ	юридичні та фізичні особи, ФОП, ОСББ та ЖБК, об'єднані територіальні громади	ММСБ та великий бізнес (юридичні особи та ФОП)
Сума фінансування	до €1.5 млн в еквіваленті	до 100% вартості обладнання / проекту	до 100% вартості обладнання або до 70% від загальної вартості проекту	до 50 млн грн
Власний внесок	від 10% розміру проекту / вартості обладнання	від 0%	-	від 30%
Валюта кредиту	гривня, долар США, євро (для мікро і малого бізнесу: гривня)	-	гривня, долар США, євро	гривня
Термін	· до 5 років	· до 5 років	· до 5 років · для територіальних громад до 6 років	· до 5 років
Ставка (Комісія)	· від 13.5% річних на перший рік фінансування, від UIRD 12M*+ 3% починаючи з другого року фінансування (Комісія: згідно тарифів банку)	· 13.5% на перший рік кредитування / UIRD (3M) + 0.5%, в подальшому – UIRD (12M) + 3% (Комісія: 1% - разова комісія)	· 13.5% в UAH на перший рік кредитування, в подальшому – UIRD (12M) + 3% · від 6.9% в USD, від 6.7% в EUR (Комісія: 0.25% від суми кредиту, сплачується щомісяця)	· 13.5% річних (або UIRD 3M+0.5%) - на перший рік фінансування, UIRD 12M + 3% - починаючи з другого року фінансування. (Комісія: до 0.5% від суми кредиту)
Застава	· порука власника(ів), що володіє(ють) не менше ніж 50% у статутному капіталі позичальника · застава предмету фінансування (майнових прав на об'єкт інвестування) за проектом · нше прийнятне забезпечення відповідно до нормативних вимог НБУ	· обладнання, що купується · інше забезпечення державна гарантія на портфельній основі / гарантія від ЄБРР / гарантія від МФК	· застава основних засобів, які фінансуються (в т.ч. застава майнових прав на основі засоби) та / або інше ліквідне забезпечення	· обладнання, що купується (з відкладальною умовою на оформлення в заставу) або альтернативна застава · порука власника або інших компаній групи
Ціль	будівництво: · сонячних, вітрових, біогазових станцій · газотурбінних та газопоршневих електростанцій · промислових акумуляторних батарей · високоманеврені накопичувачі енергії · когенераційні установки	закупівля, будівництво та модернізація генеруючих установок: · газотурбінних · газопоршневих · біогазових	· закупівля обладнання, будівництво генераційних та когенераційних установок по виробництву тепла та/або електроенергії · заміна та модернізація діючого обладнання (котлів, малопотужних турбін, виробничого обладнання тощо) · підвищення енергоефективності підприємств	придбання, будівництво та встановлення: · сонячних електростанцій · генераційних та/або когенераційних установок, генераторів біогазових станцій · вітрових електростанцій · біоенергетичних, газотурбінних, газопоршневих електростанцій · систем накопичення електричної енергії · котлів на біомасі · технологій для підвищення енергоефективності підприємств · інші технології енергонезалежності та енергоефективності
Додаткові умови	· клас позичальника не нижче 5 класу	-	-	· існуючий бізнес (від 12 місяців) · позитивна верифікація клієнта (KYC) · відсутність негативної кредитної історії · відсутність прострочки перед банками на момент кредитування · відповідність екологічній та соціальній політиці (ESG стандартам) банку

3.3. DFI, які фінансують проєкти в енергетичному секторі

Крім запропонованих програм українських банків та провідних EFI варто розглянути можливості **залучення фінансування від DFI - організацій, які надають фінансову підтримку та інвестиції для стимулювання економічного розвитку** в країнах, що розвиваються.

Джерелами фінансування DFI можуть виступати кошти урядів і страхових компаній, пенсійних фондів і суверенних фондів, а також EFI. Також деякі DFI можуть випускати облігації та цінні папери для фінансування своїх операцій.

Більшість європейських DFI мають можливість отримати фінансування за програмою **UIF обсягом €9.3 млрд** від Європейської комісії **для реалізації проєктів в Україні.**

DFI фінансують проєкти в різних секторах та надають **пріоритет проєктам, які спрямовані на боротьбу зі зміною клімату та сприяють сталому розвитку.** Це включає фінансування проєктів з відновлюваної енергетики та ініціатив з енергоефективності.

DFI можуть здійснювати інвестиції в Україну в різних форматах:

- через експортно-кредитні агентства своїх країн, страхуючи інвестиційні ризики в межах доступних лімітів ЕКА з метою підтримки власних експортерів - виробників обладнання або компаній, які інвестують в Україну;
- напругу фінансувати український бізнес;
- через фонди прямих та венчурних інвестицій;
- через міжнародні банки, шляхом надання кредитних ліній та гарантій, які в свою чергу фінансують український бізнес.

Ілюстративна схема: фінансування закупівлі енергетичного обладнання через DFI та ЕКА (на прикладі Німеччини)

Нижче представлені DFI, які, зокрема, спеціалізуються на фінансуванні проєктів в енергетиці з актуальними програмами підтримки інвестицій в Україні.

Зазначені DFI долучені до Спільної платформи з ЄБРР, яка покликана забезпечити основу для співпраці при здійсненні спільних інвестицій в Україні, переважно у приватний сектор²⁸.

DFI	Країна	Інструменти фінансування	Експортно-кредитне агентство (ЕКА)	Ліміт ЕКА для України, € млн	Офіційний сайт
Norfund		Борговий та власний капітал	Eksfin	на паузі операції в Україні	www.norfund.no
У вересні 2024 Урядом Норвегії прийнято рішення виділити 250 млн норвезьких крон (~€21 млн) Norfund на інвестиції в Україну, серед основних напрямів - розвиток ВДЕ; Перевага надається інвестиціям в акціонерний капітал.					
JBIC		Борговий та власний капітал, Гарантії	NEXI	1 250	www.jbic.go.jp
В жовтні 2024 JBIC надано кредитну лінію Чорноморському банку торгівлі та розвитку на суму \$150 млн для фінансування проєктів відновлення та відбудови в Україні, з яких до \$75 млн спрямують на впровадження зелених ініціатив та просування екологічної стійкості в регіоні Чорного моря; Чорноморський банк торгівлі та розвитку здійснює свою діяльність на основі загальноприйнятої практики великих міжнародних банківських інституцій, зокрема стосовно фінансування проєктів та надання кредитів.					
Swedfund		Борговий та власний капітал, Технічна допомога	EKN	29	www.swedfund.se
Підтримка проєктів в Україні здійснюється через "Проєктний акселератор" - підрозділ у складі Swedfund, чия діяльність спрямована на підтримку державних власників проєктів у країнах, що розвиваються та в розробці і впровадженні більш ефективних проєктів. Сектор енергетики, зокрема ВДЕ, є для Swedfund одним із ключових для інвестування; У 2023 році "Проєктний акселератор" отримав цільове фінансування на загальну суму 50 млн шведських крон для проєктів в Україні, що передбачає підготовку техніко-економічних обґрунтувань; Swedfund може здійснювати інвестиції через фонди прямих та венчурних інвестицій.					
FMO		Борговий та власний капітал, Гарантії	Atradius	60	www.fmo.nl
У портфоліо FMO наявні проєкти в Україні, зокрема у сфері ВДЕ; FMO може здійснювати інвестиції через фонди прямих та венчурних інвестицій.					
KfW		Борговий та власний капітал	Euler Hermes Aktiengesellschaft	250	www.deginvest.de
KfW DEG розглядає проєкти ВДЕ як ключовий напрям для інвестування, що здійснюється в Україну в рамках програми "develoPPP"; Для цього українським компаніям необхідно подати відповідні заявки на фінансування в рамках спеціального конкурсу "develoPPP".					
IFU		Борговий та власний капітал, Гарантії	EIFO	108	www.ifu.dk
У 2023 році Уряд Данії ухвалив рішення про реформу IFU, що дасть змогу збільшити керований капітал IFU з поточних 15.5 млрд датських крон (~€2 млрд) до 36.2 млрд (~€4.9 млрд) до 2030 року. Це дозволить IFU інвестувати у значно більшу кількість проєктів розвитку та суттєво збільшити кліматичні інвестиції в нестабільні держави, зокрема в Україну; IFU інвестує в країни, що розвиваються, у сферах енергетики, водопостачання та утилізації відходів, зокрема в проєкти відновлювальної енергетики, такі як вітрова та сонячна енергія.					
SIFEM		Борговий та власний капітал, Гарантії, Технічна допомога	SERV	n/a	sifem.ch
У загальному портфоліо SIFEM частка проєктів в енергетиці та водопостачанні на кінець 2023 р. складає 12%, включаючи проєкти в Україні; В проєкти ВДЕ SIFEM інвестує через спеціальний інвестиційний фонд для фінансування проєктів, спрямованих на боротьбу зі зміною клімату та підвищення кліматичної ефективності в країнах, що розвиваються - Interact Climate Change Facility.					

Зазначені DFI долучені до Спільної платформи з ЄБРР, яка покликана забезпечити основу для співпраці при здійсненні спільних інвестицій в Україні, переважно у приватний сектор²⁸.

DFI	Країна	Інструменти фінансування	Експортно-кредитне агентство (ЕКА)	Ліміт ЕКА для України, € млн	Офіційний сайт
COFIDES		Борговий та власний капітал	CESCE	30	www.cofides.es
· Cofides здійснює управління портфелем фінансового співробітництва Іспанського агентства міжнародного співробітництва у сфері розвитку (AECID), сприяючи сталому розвитку в країнах із перехідною економікою та країнах, що розвиваються; · В портфоліо Cofides представлені інвестиції в Україну, зокрема у ВЕС.					
CDP		Борговий капітал, Гранти	SACE and SIMEST	1 500	www.cdp.it
· У лютому 2024 р. CDP залучено до угоди про виділення Урядом Італії субсидованого кредиту Укргідроенерго в розмірі €100 млн.					
PROPARCO		Борговий та власний капітал, Гарантії	Bpifrance Assurance Export	400 (ліміт групи AFD)	www.proparco.fr
· З метою посилення українського приватного сектору Proparco в рамках URC 2024 висловив намір приєднатися до Програми фінансування торгівлі ЄБРР шляхом можливості розподілу ризиків із ЄБРР у розмірі \$50 млн; · У жовтні 2024 ВРУ ратифікувала угоди з Урядом Франції щодо створення представництва Групи AFD в Україні та діяльність, зокрема Proparco в Україні; · В портфоліо Proparco представлені інвестиції в Україну, зокрема у ВЕС.					
Finnfund		Борговий капітал	Finnvera	50	www.finnfund.fi
· У грудні 2023 Уряд Фінляндії підготував "Національний План Фінляндії: відбудова України", в рамках якого передбачено спеціальне виділення для Finnfund €25 млн, які мають бути використані до кінця 2025 р. на інвестиції в Україну. Кошти будуть спрямовані на проекти за участю фінських компаній, зокрема в сфері енергетики; · Finnfund приділяє особливу увагу секторам, які є критично важливими для сталого розвитку, до яких відноситься ВДЕ.					

Джерело: аналіз KSE Institute

²⁸ - <https://www.ebrd.com/news/2023/ebd-and-dfis-establish-ukraine-coinvestment-platform.html>

РОЗДІЛ 4

Практичні рекомендації з підготовки інвестиційних проєктів

4. Практичні рекомендації з підготовки інвестиційних проєктів

Міжнародні і місцеві фінансові установи готові **активно взаємодіяти з приватними компаніями в Україні, які зацікавлені в реалізації проєктів в енергетичній сфері**, надаючи фінансування для підтримки функціонування енергетичної системи та розвитку нових енергетичних ініціатив.

Проєкти, що фінансуються через фінансові інституції, **повинні відповідати вимогам банківської придатності (bankability)** та мати вимірюваний позитивний ефект від реалізації.

Додаткові вимоги до проєктів можуть включати:

- створення нових робочих місць
- збільшення податкових надходжень
- поліпшення екологічної ситуації
- сприяння розвитку місцевої інфраструктури та позитивні зміни в енергетичному секторі.

Рекомендується вже на початкових етапах підготовки проєкту визначити потенційні джерела фінансування (міжнародні фінансові інституції, українські банки, приватні партнери) та структурувати проєкт відповідно до їхніх вимог

Ключові етапи процесу отримання фінансування

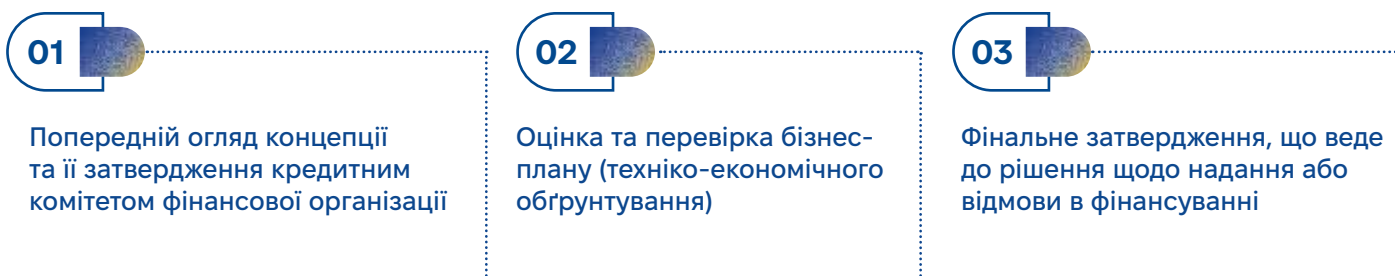
На сьогоднішній день міжнародні фінансові інституції зацікавлені у фінансуванні великих інвестиційних проєктів, що реалізуються як приватними так і державними компаніями в енергетичному секторі (з бюджетом понад \$20 млн. Для фінансування менших проєктів підприємства зазвичай співпрацюють з фінансовими посередниками на українському ринку – комерційними банками. **Можливе отримання фінансування** як окремого проєкту (**project finance**), так і фінансування отримане на компанію із розрахунків операційних та фінансових показників існуючого бізнесу (**корпоративне фінансування**).

При отриманні **проєктного фінансування ключову роль відіграють показники самого проєкту** (планова потужність, економічні показники тощо), а в разі **корпоративного фінансування – показники компанії** (прибутковість, структура та розмір капіталу позичальника, боргове навантаження тощо). Загалом доступні обидва варіанти фінансування: боргове та акціонерне.

Процес **отримання фінансування** від банків може тривати **від кількох місяців до року, в залежності від складності проєкту**. Зазвичай термін отримання фінансування від українських банків є коротшим, ніж від міжнародних фінансових інституцій.

Рекомендується визначити джерела фінансування, враховуючи часові рамки та потреби проєкту, щоб забезпечити своєчасне та ефективне залучення необхідних ресурсів

Після виконання основних вимог до відповідності, процес прийняття рішень зазвичай складається з трьох основних етапів:

Для успішного проходження кожного етапу компанії-заявнику необхідно:

- мати чітко розроблену інвестиційну пропозицію з технічними та фінансовими обґрунтуваннями;
- продемонструвати досвід виконання подібних проєктів або залучити стратегічного партнера з досвідом (у разі його відсутності у компанії-заявника);
- розуміти специфіку українського ринку енергетики;
- мати надійних партнерів: проектувальників, постачальників обладнання, виконавців послуг з будівництва і монтажу обладнання тощо

Вимоги до інвестиційних пропозицій і пов'язані етапи

- Щоб проєкт був розглянутий фінансовими установами для фінансування, він повинен відповідати таким **ключовим вимогам**:
 - Проєкт повинен реалізовуватись в Україні.
 - Мати перспективи для отримання прибутку.
 - Відповідати попиту на енергетичні послуги або продукти та мати науково обґрунтований технічний підхід.
 - Сприяти розвитку місцевої енергетичної інфраструктури і економіки в цілому.
 - Відповідати екологічним стандартам і вимогам енергетичної безпеки.
 - Бути ініційованим фінансово стабільною компанією, що має відповідну організаційну здатність та/або досвід для реалізації проєкту (в разі надання корпоративної позики, а не проєктного фінансування).
- **Інвестиційні пропозиції повинні містити такі основні елементи:**
 - **Організаційна компетенція** – включаючи інформацію про спонсорів, поточних та майбутніх акціонерів, фінансовий стан, управлінські та технічні аспекти (наявність відповідної інфраструктури, погоджених умов тощо).
 - **Ринковий потенціал** – опис обсягу ринку, конкурентного середовища та комерційної моделі для отримання доходу, а також опис правового поля та регуляторних вимог для енергетичної галузі, які впливають на фінансові показники компанії.
 - **Технічна доцільність** – технічний підхід, операційні витрати, якість і надійність технологій, а також екологічні заходи.
 - **Інвестиційний профіль** – структура фінансування, рентабельність проєкту та очікуваний термін повернення інвестицій.
 - **Контекст країни та вплив на розвиток** – підтримка з боку уряду, регулювання енергетичної галузі та внесок у розвиток енергетичного сектору.
 - **Ризики** – ідентифікація та алгоритми нівелювання ризиків проєкту.
 - **Таймлайн** – план реалізації проєкту з чітким визначенням ключових етапів.
- **Після початкового огляду концепції, наступним етапом є глибока оцінка бізнес-плану та/або техніко-економічного обґрунтування проєкту, що включає перевірку можливих ризиків і переваг реалізації.**

Рекомендовані кроки

Для отримання фінансування від міжнародних фінансових інституцій та/або комерційних банків необхідно підготувати **належно структуроване техніко-економічне обґрунтування (ТЕО)**. Воно має продемонструвати **життєздатність проєкту**, врахувати ризики та відповідати вимогам інвесторів/фінансових інституцій. **Нижче наведено структурований підхід до підготовки ефективного ТЕО:**

- Розпочніть з **Резюме проєкту**, яке дасть короткий огляд і чітко формулювання цілей проєкту (наприклад, будівництво нової електростанції, модернізація існуючої інфраструктури, перехід на відновлювані джерела енергії). Воно повинно включати мету та очікувані результати, ключові фінансові показники, такі як чиста приведена вартість (NPV) та внутрішня норма рентабельності (IRR), короткий опис цільового ринку та загальний графік реалізації.

- Далі надайте **Опис проєкту**, в якому детально пояснені передумови, обґрунтування та масштаби проєкту. Включіть інформацію про місцезнаходження, інфраструктуру та ролі зацікавлених сторін у проєкті. Відповідну інформацію про компанію, що планує реалізацію проєкту, її досвід, компетенцію, залучений персонал до реалізації проєкту.

Рекомендується мати в управлінні працівників з відповідним досвідом реалізації подібних проєктів та зазначити такий досвід в описі проєкту

- Аналіз ринку** є важливим для оцінки ринкової ситуації та попиту. Включіть огляд розміру ринку та тенденцій зростання, проаналізуйте конкуренцію та визначте можливості для зростання, надайте прогнози, побудовані на релевантних даних.

Рекомендується здійснити детальний комерційний аналіз, який визначає майбутніх споживачів продукції. Доречно мати в наявності підписані листи-наміри чи інші документи про взаєморозуміння з потенційними споживачами

- Розділ **Правова та регуляторна база** має містити інформацію про всі необхідні дозволи та ліцензії функціонування на ринку електроенергії України, оформлення прав оренди/власності на базові складові проєкту, визначати ролі та обов'язки інституцій та оцінювати можливі правові ризики.

Рекомендується на ранніх стадіях проєкту розробити чітку комунікаційну стратегію для публічних обговорень з громадами та дотримуватися її

- У розділі **Технічне обґрунтування** опишіть технічний дизайн і технології, що будуть використані (вибір технологій та обладнання). Розробка технічних схем і структур проєкту (технічних умов проєкту), зокрема розрахунок планової потужності, продуктивності та очікуваного терміну служби обладнання. Чітко обґрунтуйте та опишіть взаємодію з оператором електричних мереж, умови підключення, заключення контрактів, проходження сертифікаційних тестів тощо. Оцініть придатність місця реалізації, опишіть альтернативні технічні рішення та поясніть, чому була обрана заявлена модель реалізації проєкту. Так, для проєктів будівництва ВЕС важливо проведення вітрового моніторингу (вимірювання швидкості та напрямків вітра з урахуванням сезонних змін). Визначте потенційні технічні ризики і запропонуйте стратегії їхнього пом'якшення.

Необхідно врахувати, що у деяких фінансових організацій є заборона на фінансування закупівлі обладнання, виробленого в певних країнах. Також існують обмеження на фінансування певних технологій, виходячи з їх впливу на навколишнє середовище (викопне паливо, видобуток корисних копалин та інші). Зазвичай ці обмеження публікуються на відповідних сайтах фінансових організацій.

У разі залучення фінансування від міжнародних фінансових інституцій рекомендується залучати міжнародних інженерів-консультантів на ключові технічні етапи, що спростить процес проходження due diligence

- Фінансовий аналіз** має включати детальну розбивку доходу та витрат проєкту, зокрема капітальні витрати (CapEx) та операційні витрати (OpEx). Окресліть джерела фінансування, такі як власний капітал або кредити, і розрахуйте ключові фінансові показники, такі як NPV, IRR та ROI. Додайте аналіз чутливості, щоб показати, як проєкт буде працювати за різних умов, та надайте детальний прогноз грошових потоків. Фінансові показники проєкту мають бути прибутковими, проте може не бути чітко визначених критеріїв, і проєкти оцінюються з

урахуванням не тільки фінансових, але й інших нефінансових вигод, таких як екологічний, соціальний чи інфраструктурний вплив.

У разі залучення фінансування від міжнародних фінансових інституцій рекомендується залучати досвідчених аудиторських/консалтингових компаній для розробки чи експертизи фінансової моделі, що спростить процес проходження due diligence

- Включіть розділ **Економічного впливу**, щоб підкреслити більш широкі вигоди проєкту. Проведіть аналіз витрат і вигод (СВА), оцініть кількість робочих місць, які можуть бути створені.

Рекомендується узгодити проєкт з регіональними або національними пріоритетами розвитку, щоб підкреслити його відповідність стратегічним цілям та забезпечити додаткову підтримку з боку державних органів та зацікавлених сторін

- Оцінка екологічного та соціального впливу** є надзвичайно важливою, особливо для отримання фінансування від міжнародних фінансових інституцій. Оцініть екологічні наслідки, такі як вплив на повітря, воду та біорізноманіття, а також соціальні наслідки, включаючи вплив на громади та питання можливої необхідності переселення місцевого населення. Підтвердіть відповідність стандартам екології та соціальних питань міжнародних фінансових інституцій і запропонуйте план стійкості, що забезпечить довгострокові вигоди від реалізації проєкту.

У разі залучення фінансування від міжнародних фінансових інституцій рекомендується провести ESIA (оцінка впливу діяльності компанії на навколишнє середовище за міжнародними стандартами)

- Необхідно також провести **Оцінку ризиків**, щоб визначити фінансові, технічні, ринкові, екологічні, соціальні та воєнні ризики. Оцініть їхній потенційний вплив і ймовірність, а також розробіть стратегії їхнього пом'якшення або управління.

Рекомендується здійснити страхування ключових етапів реалізації проєкту (логістика необхідного обладнання, монтажні роботи тощо)

- Презентуйте чіткий **План реалізації**, що включає графік з ключовими етапами, стратегію закупівель, яка відповідає вимогам міжнародних фінансових інституцій, а також систему моніторингу та оцінки з визначеними ключовими показниками ефективності (KPI).

Орієнтовні середні терміни реалізації Green Field проєктів для ВЕС становлять 4-5 років, з них 2-3 роки – розробка (підготовка) проєкту, до 1 року – залучення фінансування, 1-2 роки – етап будівництва.

- Насамкінець, включіть розділ **Додатків**, до якого увійдуть підтримуючі документи, такі як детальні фінансові моделі, технічні креслення, ринкові дані та правові документи.

Ключові рекомендації

01

Відповідність ТЕО пріоритетам інвестора, зокрема стійкості та соціальним вигодам

02

Усі прогнози та припущення повинні бути підкріплені надійними даними

03

Використання чіткої та професійної структури з візуальними матеріалами для підвищення зручності сприйняття

Дотримуючись таких рекомендацій, техніко-економічне обґрунтування відповідатиме вимогам міжнародних фінансових інституцій та комерційних банків, що значно підвищить шанси на отримання фінансування та успішну реалізацію проєкту.

РОЗДІЛ 5

Інвестиційні можливості в енергетичному секторі

5.1. Загальний перелік інвестиційних проєктів

За період з серпня 2023 по листопад 2024 року командою KSE у співпраці з Міністерством економіки України зібрано **326 інвестиційних проєктів** в енергетичному секторі, спрямованих на виробництво та розподіл електроенергії, із **загальним бюджетом понад \$65 млрд**. Найбільшими категоріями стали: АЕС (\$20.3 млрд), ВЕС (\$17.8 млрд), передача та розподіл електроенергії (\$13.1 млрд).

Окремо варто зазначити про проєкти пасивного захисту енергетики з бюджетом понад \$2.8 млрд та проєкти підтримки Державного фонду здекарбонізації з бюджетом \$125 млн, подані Міністерством розвитку громад та територій України для включення в Інвестиційний довідник, що був представлений на URC 2024 у Берліні²⁹.

Розподіл інвестиційних проєктів в енергетичному секторі за категоріями, \$ млн

Джерело: KSE Institute

²⁹ - <https://investportalua.com/investment-guide/>

5.2. Приклади перспективних проєктів

Найбільша кількість перспективних інвестиційних проєктів зосереджена в секторі **відновлюваних джерел енергії** — загалом 42 проєкта із бюджетом \$4.4 млрд. Також значну частку у бюджеті займають проєкти будівництва **ГАЕС – 2 проєкти з бюджетом \$2.8 млрд**, які відіграють балансуєчу роль в енергетичній системі та не генерують додаткові викиди парникових газів. Ці ініціативи не лише відповідають цілям ЄС щодо переходу до кліматично нейтральної економіки та принципам сталого розвитку, але й сприяють впровадженню в Україні сучасних технологій.

Розвиток додаткових джерел відновлюваної енергії стане ключовим елементом для прискорення

промислового "зеленого" переходу та декарбонізації економіки України. Це забезпечить зменшення залежності від викопного палива та підвищення конкурентоспроможності країни в умовах глобальної кліматичної політики, а також сприятиме експорту зелених енергетичних ресурсів в ЄС після закінчення війни.

Водночас важливо наголосити на потребі будівництва об'єктів маневрової генерації та сучасних установок для зберігання енергії. Це дозволить збалансувати коливання виробітку ВДЕ, забезпечити стабільність енергосистеми України та здатність задовольняти зростаючий попит на енергоресурси.

ТОП-50 найбільш пропрацьованих енергетичних проєктів

Загальний бюджет – \$7.7 млрд, необхідність зовнішнього фінансування – \$6.4 млрд.

Короткий опис проєкту	Бюджет, \$ млн	Необхідне фінансування, \$ млн	Ступінь готовності	Рік початку реалізації проєкту	Строк реалізації (запуску) проєкту, років
Гідроелектростанція / Гідроакумулювальна електростанція					
Спорудження та введення в експлуатацію ГАЕС потужністю 1,000 МВт	1,523.0	1,062.2	В стадії реалізації	2026	6.5
Спорудження та введення в експлуатацію ГАЕС потужністю 972 МВт	1,255.0	1,255.0	В стадії реалізації	2023	5
Вітрова електростанція / Сонячна електростанція / Установки зберігання енергії					
Будівництво комплексу: ВЕС 460 МВт + СЕС 460 МВт + УЗЕ 100 МВт	903.0	678.0	Готовий до реалізації	2024	2
Вітрова електростанція					
Будівництво ВЕС (200.6 МВт / 34 турбіни)	308.0	308.0	Готовий до реалізації	2025	2
Будівництво ВЕС: 30 ВЕУ, загальна потужність - 156 МВт	285.0	285.0	Концепт	2024-2025	2
Будівництво ВЕС потужністю до 168 МВт. Реалізація проєкту відбуватиметься чергами	265.0	180.0	В стадії реалізації	2027	1.5

Короткий опис проекту	Бюджет, \$ млн	Необхідне фінансування, \$ млн	Ступінь готовності	Рік початку реалізації проекту	Строк реалізації (запуску) проекту, років
Вітрова електростанція					
ВЕС потужністю 152.5 МВт	254.9	254.9	Готовий до реалізації	2024	2.5
ВЕС потужністю (158.6 МВт)	230.0	150.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1.5
ВЕС потужністю (100 МВт)	210.0	200.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1
Будівництво вітрової електростанції потужністю до 120 МВт. Проект реалізовуватиметься у дві черги по 60 МВт	200.0	135.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2026	1.5
Проект «Вітер Незалежності» (ВЕС Петрівська). I етап - 93 МВт	171.0	120.0	Готовий до реалізації	2025	2
Будівництво ВЕС: 13 ВЕУ, загальна потужність - 68 МВт	125.0	125.0	Концепт	2025-2026	2
ВЕС потужністю 86.8 МВт	104.6	104.6	Готовий до реалізації	2025	2.5
Розширення існуючої ВЕС (32 МВт) додатковими 66 МВт	95.0	71.3	Готовий до реалізації	2024	1
Вітрова електростанція "Володимирець" загальною потужністю 72 МВт	93.5	70.0	Готовий до реалізації	2025	1
ВЕС "Дунайська весна" (58.5 МВт)	83.0	57.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1.5
ВЕС потужністю 61 МВт	73.5	73.5	Готовий до реалізації	2025	2.5
ВЕС потужністю 54 МВт	65.0	65.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2027	2.5
ВЕС потужністю 40 МВт	48.2	48.2	ТЕО/ попереднє ТЕО	2026	2.5
ВЕС потужністю 25 МВт	30.1	30.1	ТЕО/ попереднє ТЕО	2026	2.5
Будівництво ВЕС (100.3 МВт / 17 турбін)	154.0	154.0	Готовий до реалізації	2025	2

Короткий опис проекту	Бюджет, \$ млн	Необхідне фінансування, \$ млн	Ступінь готовності	Рік початку реалізації проекту	Строк реалізації (запуску) проекту, років
Сонячна електростанція					
Проект СЕС з накопичувачами енергії (15 МВт)	25.0	24.4	ТЕО/ попереднє ТЕО	2024	1.25
СЕС потужністю 65 МВт*пік	45.5	45.5	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1
СЕС потужністю 41.1 МВт DC	17.2	17.2	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1
СЕС потужністю 37 МВт DC	15.4	15.4	Готовий до реалізації	2024	1
СЕС потужністю 32.1 МВт DC	13.4	13.4	Готовий до реалізації	2024	1
СЕС потужністю 30.6 МВт DC	12.7	12.7	Готовий до реалізації	2024	1
Будівництво СЕС 17.7 МВт	11.6	9.3	Готовий до реалізації	2025	1
СЕС потужністю 27 МВт DC	11.0	11.0	Готовий до реалізації	2024	0.5
Будівництво СЕС потужністю 5 МВт	5.6	5.6	ТЕО/ попереднє ТЕО	3 моменту фінансування	0.5
Будівництво СЕС з загальною потужністю 8.5 МВт (AC) – 11 МВт (DC)	5.5	5.5	В стадії реалізації	2019	Залежить від наявного фінансування
СЕС потужністю 4.9 МВт	2.2	1.8	В стадії реалізації	2019	6
Розподіл та передача електроенергії					
Розвиток мережі для забезпечення вільних потужностей для нових приєднань в Одеських електромережах	161.7	161.7	Готовий до реалізації	2024	10
Впровадження інтелектуального обліку ("smart metering") електроенергії в Київських електромережах	157.0	157.0	Готовий до реалізації	2024	10
Автоматизація мережі 10 кВ Дніпровських електромереж	138.7	138.7	Готовий до реалізації	2024	10
Автоматизація мережі 10 кВ Київських електромереж	56.3	56.3	Готовий до реалізації	2024	10
Заміна аварійних / зношених ділянок кабельних мереж 6-20 кВ Київських регіональних електромереж	45.1	45.1	Готовий до реалізації	2024	10

Короткий опис проекту	Бюджет, \$ млн	Необхідне фінансування, \$ млн	Ступінь готовності	Рік початку реалізації проекту	Строк реалізації (запуску) проекту, років
Установки зберігання енергії					
Встановлення гібридних систем накопичення на п'яти генеруючих об'єктах	250.0	70.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2024	3
УЗЕ з накопичувальною потужністю 25 МВт	30.0	30.0	Готовий до реалізації	2025	1.25
Високоманеврова генерація					
Побудова мережі розподіленої газової генерації потужністю 30 МВт	25.0	15.0	В стадії реалізації	2023	0.5
Високоманеврова генерація / Біоенергетика					
Будівництво нового біогазового/біометанового підприємства потужністю 3 МВт для внутрішнього споживання та біометану для експорту (2.1 млн м ³ на рік)	9.6	6.3	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	1-1.5
Будівництво біогазової станції потужністю 2.4 МВт	6.5	6.5	ТЕО/ попереднє ТЕО	2024	1
Біоенергетика					
Проект з виробництва біоетанолу та DDGS - 102 тис. м ³ біоетанолу на рік, 90 тис. т DDGS на рік	77.2	55.0	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	2
Завод з річним виробництвом біометану 7.4 млн м ³ та 15 тис. тонн зрідженого CO ₂ харчової якості в рамках першої черги	27.3	24.0	Готовий до реалізації	2025	1
Біо-LNG потужністю 5 млн м ³ біометану на рік	25.20	17.60	В стадії реалізації	2024	2
Біо-LNG потужністю 2.8 млн м ³ біометану на рік	16.80	11.80	В стадії реалізації	2024	2
Завод з виробництва біометану з агровідходів потужністю 3 млн м ³ біометану на рік	7.7	5.4	ТЕО/ попереднє ТЕО	2025	2
Завод з виробництва біометану з пташиного посліду та кукурудзяного силосу потужністю 3.7 млн м ³ біометану на рік	5.9	4.9	ТЕО/ попереднє ТЕО	2023	1.5
Завод з виробництва біометану з відходів молочного виробництва, відходів рослинництва та кукурудзяного силосу потужністю 3.7 млн м ³ біометану на рік	5.9	4.9	ТЕО/ попереднє ТЕО	2023	1.5

Джерело: KSE Institute

Для отримання детальної інформації щодо інвестиційних проектів у галузі енергетики звертайтеся на електронну адресу: recovery@kse.org.ua.

5.3. Приклади профайлів проєктів із високим ступенем готовності

В даному розділі наведено детальний опис 9 перспективних інвестиційних проєктів із переліку проєктів, представлених вище у розділі 5.2.

Поточна вибірка представляє проєкти з будівництва ГАЕС, ВЕС, СЕС, установок з виробництва біометану та мережі розподіленої газової генерації.

Фінансові показники інвестиційних проєктів наведені на основі інформації, наданої компаніями-ініціаторами проєктів.

Вітрова електростанція “Володимирець” загальною потужністю 72 МВт

Назва компанії: MCL Group

Форма власності: Приватна

Сектор: Електрогенерація, ВДЕ

Категорія: ВЕС

Ступінь готовності: Готовий до реалізації

Рік початку реалізації: 2025

Строк запуску: 1 рік

Загальний бюджет: \$93.5 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$70.0 млн

Фінансові показники проєкту:

• **NPV:** \$43.3 млн

• **IRR:** 17.4%

• **Річна EBITDA:** \$13.2 млн

Опис

Готова до будівництва перша черга вітрової електростанції “Володимирець” матиме загальну потужність 72 МВт. ВЕС складатиметься з 12 сучасних та інноваційних вітрових турбін одиничною потужністю до 6 МВт кожна та висотою 166 м, виробництва компаній Vestas або General Electric. За результатами вітровимірювальної кампанії, яка тривала на майданчику протягом двох років починаючи з березня 2020 року, очікувана середньорічна швидкість вітру становить 6.9 м/с, чого достатньо для щорічної генерації чистої електроенергії об’ємом близько 240 ГВт·год. Вітровимірювальна кампанія була

здійснена у співпраці з компаніями GeoNET GmbH та DNV, прогнози базуються на показниках швидкості вітру на висоті 123 м. Розробник володіє всіма необхідними дозволами для підключення, містобудівними умовами, авіаційним погодженням, договорами оренди земельних ділянок та позитивним висновком з оцінки впливу на довкілля, включно зі звітом з орнітології. Проєкт не потребує значних витрат на будівництво ліній електропередачі, оскільки знаходиться в розвиненій мережі через сусідство з АЕС. Передбачається лише будівництво власної підстанції та 1 км лінії до точки приєднання.

Львівська ВЕС 100 МВт

Назва компанії: ТОВ «Юрокейп Юкрейн Львів»

Форма власності: Приватна

Сектор: Електрогенерація, ВДЕ

Категорія: ВЕС

Ступінь готовності: Проектування

Рік початку реалізації: 2025

Строк запуску: 1 рік

Загальний бюджет: \$210 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$200 млн

Фінансові показники проекту:

• **NPV:** \$35.8 млн

• **IRR:** 12.1%

• **Річна EBITDA:** \$23.8 млн

Опис

Львівська ВЕС потужністю 100 МВт вироблятиме близько 300,000 МВт·год на рік чистої відновлюваної електроенергії з вітру та забезпечить близько 35,000 домогосподарств, зменшить викиди CO₂ на 240,000 т на рік. Проект складається з 17

вітроелектричних установок, трансформаторної підстанції 35/110 кВ, кабельної лінії електропередач 110 кВ. Львівська ВЕС проектується на основі найсучасніших технологій та з дотриманням норм соціальної відповідальності.

Проект «Вітер Незалежності» (ВЕС Петрівська). I етап - 93 МВт

Назва компанії: ТОВ «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП»

Форма власності: Приватна

Сектор: Електрогенерація, ВДЕ

Категорія: ВЕС

Ступінь готовності: Готовий до реалізації

Рік початку реалізації: 2025

Строк запуску: 2 роки

Загальний бюджет: \$171 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$120 млн

Фінансові показники проекту:

• **NPV:** n/a

• **IRR:** 14.3%

• **Річна EBITDA:** \$24 млн

Опис

Реалізація проекту «Вітер Незалежності» (ВЕС Петрівська) розпочато в 2022 році. Проектна потужність ВЕС - 93 МВт, основною частиною обладнання є 15 вітротурбін виробництва Vestas. Інші партнери проекту: Katzenbach Ingenieure (Німеччина) - інженерні рішення, Holleman (Німеччина) - постачальники логістичних послуг. Проект реалізується в два етапи: перший етап - будівництво та запуск 93 МВт вітропарку в 2025-2026 роках, другий етап - будівництво та запуск 323.8 МВт вітропарку в 2026-2028 роках. Загальна

потужність вітропарку становитиме 416.8 МВт з щорічним очікуваним виробництвом 1.3 млн МВт·год енергії, що дозволить скоротити шкідливі викиди CO₂ на 1.2 млн т на рік. Наразі оформлено право власності на земельні ділянки, створено відповідні SPV, підготовлено ТЕО проекту, проведено вимірювання вітру протягом 1.5 року, отримано Report Energy Yield Assessment від ProfECVentus GmbH (Німеччина), отримано технічні умови для підключення, здійснено оцінку впливу на довкілля.

Семенівська СЕС (17.7 МВт)

Назва компанії: ТОВ ВЕС Полове №1

Форма власності: Приватна

Сектор: Електрогенерація, ВДЕ

Категорія: СЕС

Ступінь готовності: Готовий до реалізації

Рік початку реалізації: 2025

Строк запуску: 1 рік

Загальний бюджет: \$11.6 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$9.3 млн

Фінансові показники проекту:

- **NPV:** \$1.9 млн
- **IRR:** 16.5%
- **Річна EBITDA:** \$2.0 млн

Опис

Реалізація проекту потужністю 17.7 МВт є першою чергою сонячної електростанції Семенівська СЕС із загальною потужністю понад 60 МВт. Проект реалізовується SPV. Семенівська СЕС буде

в кількох кілометрах від місця підключення до мережевої ЛЕП. Дві черги проекту розробляються паралельно.

Будівництво ГАЕС потужністю 1,000 МВт

Назва компанії: Укргідроенерго

Форма власності: Державна

Сектор: Електрогенерація, ВДЕ

Категорія: ГАЕС

Ступінь готовності: В стадії реалізації

Рік початку реалізації: 2026

Строк запуску: 6.5 роки

Загальний бюджет: \$1,523 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$1,062 млн

Фінансові показники проекту:

- **NPV:** \$491.8 млн
- **IRR:** 9.52%
- **Річна EBITDA:** \$179.2 млн

Опис

Спорудження та введення в експлуатацію нових високоманеврових генеруючих потужностей ГАЕС потужністю 1,000 МВт

(4 гідроагрегати по 250 МВт) в генераторному режимі та 1,040 МВт в насосному режимі (4 гідроагрегати по 260 МВт).

Завод з виробництва біометану (7.36 млн м³)

Назва компанії: ТОВ "Про-Енерджи"
Форма власності: Приватна
Сектор: ВДЕ
Категорія: Біоенергетика (біопаливо, біометан)
Ступінь готовності: Готовий до реалізації
Рік початку реалізації: 2025
Строк запуску: 1 рік
Загальний бюджет: \$27.3 млн
Необхідне зовнішнє фінансування: \$24.0 млн

Фінансові показники проекту:

- **NPV:** \$9.0 млн
- **IRR:** 35.0%
- **Річна EBITDA:** \$7.0 мл

Опис

Реалізація першої черги проекту передбачає створення потужностей для виробництва біометану обсягом 7.36 млн м³ на рік та зрідженого CO₂ харчової якості на рівні 15 тис. тонн на рік. При реалізації другої черги проекту загальна потужність виробництва біометану становитиме 15 млн м³

на рік. Також проектом передбачається щорічна переробка 270 тис. тонн відходів тваринництва, 80 тис. тонн відходів рослинництва (силосу проміжних культур, соломи) та створення понад 30 робочих місць у сільській місцевості.

Завод з виробництва біометану (3.7 млн м³)

Назва компанії: ТОВ «КГ ГРУП»
Форма власності: Приватна
Сектор: ВДЕ
Категорія: Біоенергетика (біопаливо, біометан)
Ступінь готовності: ТЕО/попереднє ТЕО
Рік початку реалізації: 2023
Строк запуску: 1.5 роки
Загальний бюджет: \$5.9 млн
Необхідне зовнішнє фінансування: \$4.9 млн

Фінансові показники проекту:

- **NPV:** \$0.9 млн
- **IRR:** 26.8%
- **Річна EBITDA:** n/a

Опис

Проект передбачає будівництво, запуск та експлуатацію заводу з виробництва біометану з посліду птиці та кукурудзяного силосу. Потужність

заводу становитиме 3.7 млн м³ біометану на рік. В перспективі розвитку проекту передбачається виробництво електроенергії з біогазу.

Біогазова установка 3 МВт з додатковим виробництвом біометану (2.1 млн м³ щорічно)

Назва компанії: ТОВ "АР Бориспіль"

Форма власності: Приватна

Сектор: ВДЕ

Категорія: Високоманеврова генерація, біоенергетика

Ступінь готовності: ТEO/попереднє ТEO

Рік початку реалізації: 2025

Строк запуску: 1-1.5 роки

Загальний бюджет: \$9.6 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$6.3 млн

Фінансові показники проєкту:

• **NPV:** \$2.3 млн

• **IRR:** 25.0%

• **Річна EBITDA:** \$2.2 млн

Опис

Будівництво нової біогазової/біометанової установки потужністю 3 МВт, передбачає виробництво електроенергії (біогаз) для продажу на внутрішньому ринку та біометану (2.1 млн м³/рік) для експорту. Проєкт повністю забезпечений сировиною з земель компанії Agro-Region (кукурудзяний силос, тритикале, солома), і наразі тривають перемовини з постачальниками тваринного гною.

Заявки до органів влади на підключення до газотранспортної системи вже подані. Agro-Region співпрацює з компанією ProEnergy, технологічним експертом у розробці проєкту, який має успішний досвід реалізації 27 проєктів, з яких 10 фінансувалися міжнародними фінансовими установами, такими як ЄБРР, Світовий банк, НЕФКО, SECO тощо.

Побудова мережі розподіленої газової генерації потужністю 30 МВт

Назва компанії: Transgasindustry AG

Форма власності: Приватна

Сектор: Електрогенерація

Категорія: Високоманеврова генерація

Ступінь готовності: В стадії реалізації

Рік початку реалізації: 2023

Строк запуску: 6 місяців

Загальний бюджет: \$25 млн

Необхідне зовнішнє фінансування: \$15 млн

Фінансові показники проєкту:

• **NPV:** \$26.1 млн

• **IRR:** 51%

• **Річна EBITDA:** \$21.8 млн

Опис

Побудова та обслуговування мережі розподіленої газової генерації потужністю до 30 МВт. Проєкт передбачає повний цикл виробництва та реалізації електроенергії промисловим споживачам, а також продаж надлишків у загальну мережу за умовами ринку «на добу наперед». Ключовою конкурентною перевагою є прямий доступ проєктної компанії до газотранспортної системи України та наявність у компанії всієї необхідної інфраструктури для

компресії до 100 млн м³ природного газу на рік, який заплановано направити до газових генераційних установок. Завдяки цьому компанія закуповує природний газ за оптовими цінами безпосередньо у виробників і не несе додаткових витрат на послуги посередників. Таким чином, забезпечується висока маржинальність виробництва електроенергії на газових генераційних установках, що дозволяє досягти окупності проєкту за 1.5–2 роки.

